

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Det här är en digital kopia av en bok som har bevarats i generationer på bibliotekens hyllor innan Google omsorgsfullt skannade in den. Det är en del av ett projekt för att göra all världens böcker möjliga att upptäcka på nätet.

Den har överlevt så länge att upphovsrätten har utgått och boken har blivit allmän egendom. En bok i allmän egendom är en bok som aldrig har varit belagd med upphovsrätt eller vars skyddstid har löpt ut. Huruvida en bok har blivit allmän egendom eller inte varierar från land till land. Sådana böcker är portar till det förflutna och representerar ett överflöd av historia, kultur och kunskap som många gånger är svårt att upptäcka.

Markeringar, noteringar och andra marginalanteckningar i den ursprungliga boken finns med i filen. Det är en påminnelse om bokens långa färd från förlaget till ett bibliotek och slutligen till dig.

Riktlinjer för användning

Google är stolt över att digitalisera böcker som har blivit allmän egendom i samarbete med bibliotek och göra dem tillgängliga för alla. Dessa böcker tillhör mänskligheten, och vi förvaltar bara kulturarvet. Men det här arbetet kostar mycket pengar, så för att vi ska kunna fortsätta att tillhandahålla denna resurs, har vi vidtagit åtgärder för att förhindra kommersiella företags missbruk. Vi har bland annat infört tekniska inskränkningar för automatiserade frågor.

Vi ber dig även att:

- Endast använda filerna utan ekonomisk vinning i åtanke
Vi har tagit fram Google boksökning för att det ska användas av enskilda personer, och vi vill att du använder dessa filer för enskilt, ideellt bruk.
- Avstå från automatiska frågor
Skicka inte automatiska frågor av något slag till Googles system. Om du forskar i maskinöversättning, textigenkänning eller andra områden där det är intressant att få tillgång till stora mängder text, ta då kontakt med oss. Vi ser gärna att material som är allmän egendom används för dessa syften och kan kanske hjälpa till om du har ytterligare behov.
- Bibehålla upphovsmärket
Googles "vattenstämpel" som finns i varje fil är nödvändig för att informera allmänheten om det här projektet och att hjälpa dem att hitta ytterligare material på Google boksökning. Ta inte bort den.
- Håll dig på rätt sida om lagen
Oavsett vad du gör ska du komma ihåg att du bär ansvaret för att se till att det du gör är lagligt. Förutsätt inte att en bok har blivit allmän egendom i andra länder bara för att vi tror att den har blivit det för läsare i USA. Huruvida en bok skyddas av upphovsrätt skiljer sig åt från land till land, och vi kan inte ge dig några råd om det är tillåtet att använda en viss bok på ett särskilt sätt. Förutsätt inte att en bok går att använda på vilket sätt som helst var som helst i världen bara för att den dyker upp i Google boksökning. Skadeståndet för upphovsrättsbrott kan vara mycket högt.

Om Google boksökning

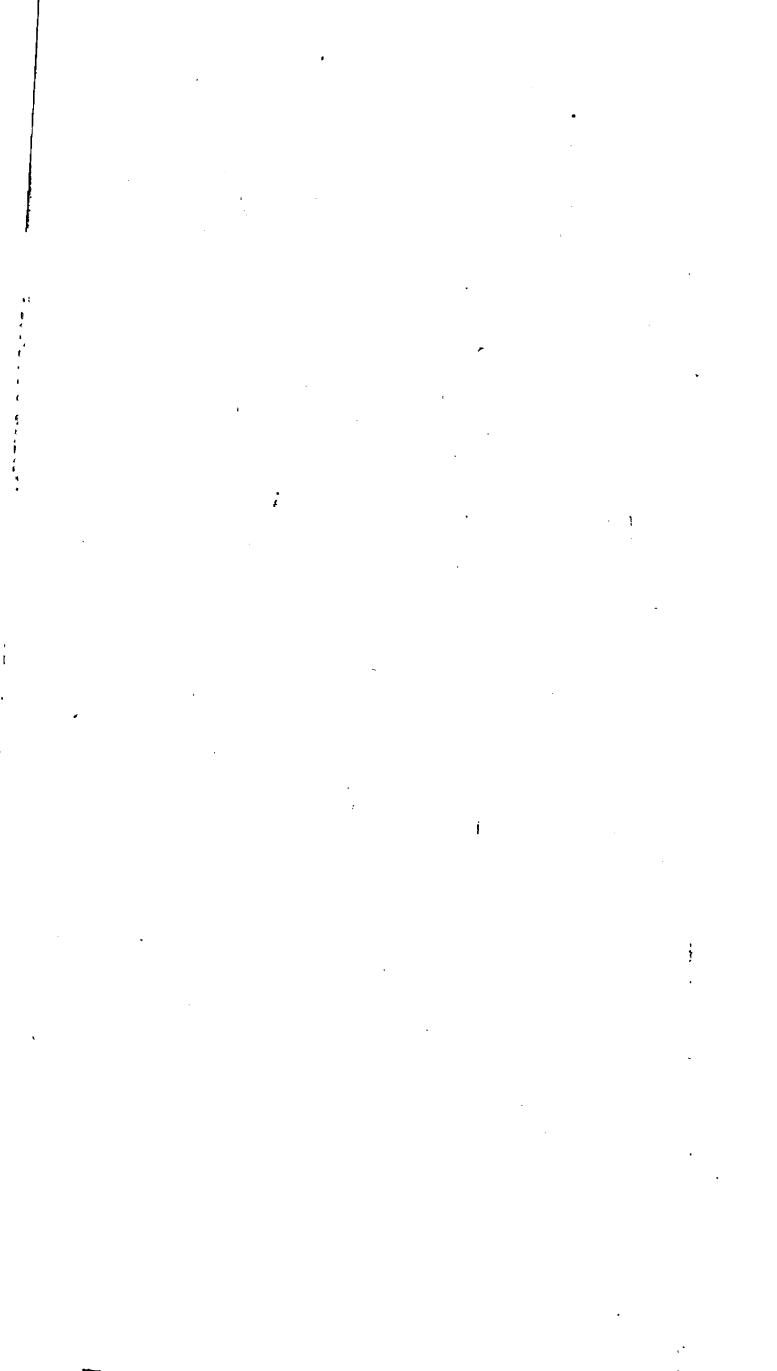
Googles mål är att ordna världens information och göra den användbar och tillgänglig överallt. Google boksökning hjälper läsare att upptäcka världens böcker och författare och förläggare att nå nya målgrupper. Du kan söka igenom all text i den här boken på webben på följande länk <http://books.google.com/>

RARY OF
IVERSITY
IFORNIA

A BOKHANDELN
R. OLOF HIRSCH

Ebersberg, O

VI ÄRO ALLA LIKA.

LUSTSPEL MED SÅNG I TRE AKTER.

(Hvarje akt afdelad i 3:ne tablåer.)

Bearbetadt och lokaliseradt efter tyska originalet
"Einer von unsere Leut."

STOCKHOLM.

ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

Pris: 50 öre.

Personer:

HELLMAN, grofsmed.

ERNESTINE, hans dotter.

CLARBERG, provisor.

BÅNG, d:o

SMILBERG, sakförare.

ISAK SCHNICK.

RENSTRÖM.

RUFF, photograph.

RAHM, apothekare.

LEVI.

BERGQVIST.

FRU PROPP.

FRU STRÖMBOM.

EN TJENSTEFLICKA.

ETT FRUNTIMMER.

EN FATTIG HUSTRU.

PETER, lärgosse hos Hellman.

EN MODEHANDLERSKA.

EN POLISKONSTAPEL.

En pojke hos fotografen Ruff.

Clarbergs släktingar, Poliskonstaplar, Folk af begge könen, Tjenstefolk, Smedsgesäller o. s. v.

(Händelsen tilldrager sig i Stockholm.)

STOCKHOLM.

HÖRBERGSKA BOKTRYCKERIET, 1862.

FÖRSTA AKTEN.

En gata. Till höger, närmare avantscenen är ett fönster öppet i bottenvåningen af ett hus. Man ser att rummet innanför är upplyst. Här och der upplysta fönster.

Första Scenen.

CLARBERG. ERNESTINE. BÅNG.

(Vid ridåns uppgång höres bullrande sång från en källare. Stoj och larm. Åtskilliga personer gå öfver scenen. Clarberg skyndar till Ernestines fönster. Hon visar sig straxt derefter.)

CLARBERG. Stina, tillbedjansvärda Ernestine, du ligger väl inte ännu? *(bultar på fönstret)* Det är bara jag.

ERNESTINE. Är det du! Så sent? aj, aj, en sådan nattfågel.

CLARBERG. Det är bara för i qväll, i morgon är jag det inte mera. Ifrån och med det ögonblick då presten förenar våra händer, skall jag bli den mest solida, hyggliga tillbakadragna, enkla och hemkära meniska på jorden. Jag kan omöjligt sova när jag tänker på den lyckan, att jag i morgon får kalla dig för min lilla hustru. Jag går heldre omkring i höstslasket än jag spärrar in mig i min kammare.

ERNESTINE. Galnpanna! *(eftertänksamt)* Men är jag väl bättre själf? Jag kan inte sova utaf bara oro. Jag springer oupphörligt upp, och sätter mig här vid fönstret, trots att det är så kallt, för att se efter dig

och för att tänka på vår framtid. Ack Ferdinand, jag är så ängslig — det förekommer mig som om en olycka förestod oss, som om det inte skulle bli något af med vårt bröllop.

CLARBERG. Hur kan du hysa sådant tvifvel qvällen före brölloppet? Allting är ju i ordning för morgondagen.

ERNESTINE. Ja bevars. Tårtorna ä' bakade, tungan rökt, sylten inlagd, klockaren speckad och kalfsteken bjuden på brölloppet. Allt är i ordning. Vaniljglass vankas också.

CLARBERG. Och då hyser du ännu något tvifvel? (*kysser henne.*) Ack, vi skola finna himmelriket här nere på jorden! (*De fortfara att sakta samtala med hvarandra.*)

Andra Scenen.

(*Tumult på källaren. Klockan slår tolf och Bång blir utkastad på gatan.*)

BÅNG. DE FÖRRE.

BÅNG.

Mel.: »Jag mins den ljufva tiden, etc.»

Nå det bär rakt åt fanders,
Jag vet ej hvad jag gör.
Som sist på "Mäster Anders"
Man mig på porten kör.
I dag jag på ap'theket
En örfil gaf patron,
I stället för åt kräket
Vårt dumma tjenstehjon.

(*talar*) Det bär sig inte. Jag är så distraït.
I går jag gick i sumpen
Hos Lorentz vid norrbro,
Och ställer under pumpen
Mig påklädd, kan man tro!?

Mig red helt säkert satan...

Jag klädde mig så bra,

Att jag gick ut på gatan

Uti simbyxorna,

(*som förut*) Det bär sig inte. Jag är så distrait.

Om någon gång en fluga

Sig på min näsa satt,

Jag låter *henne* suga

Men tar en *annan* fatt.

Och när på ögonbryna

Hon tager sig motion,

Min 'granne jag i syna

Slår uti distraction.

(*som förut*) Det bär sig inte. Jag är så distrait.

Om jag ett bref förseglar

Och brådtom har, gudnås!

Jag nog på lacket sneglar,

Men rör det ej — förstås!

Då alltid öfver lågan

Jag fingret håller fram,

Och skriker till af plågan

Så det är synd och skam.

(*som förut*) Det bär sig inte. Jag är så distrait.

När jag på morgonqvisten

Skall stiga upp, huh, huh!

Så tränga öfver vristen

Mig stöflorna ännu,

På golfvets hårda bräder

Jag ligger, rätt och slätt...

I sängen — mina kläder...

Jo, det är Bångens sätt.

(*som förut*) Det bär sig inte. Jag är så distrait.

Det är då en ryslig olycka den här distractionen!
— Och hvar fan kommer den ifrån? (*tar fram en tidningsbundt.*) Jo, bara utaf min passion för tidningsläseri.

— Idel politik! Dagens frågor! Åh, se det är mitt farvatten. Är jag i det, så mår jag först riktigt skönt! Det öfvergår allt! Tidigt på morgnarna börjar jag på att läsa, och så håller jag i dermed ända till sent in

på natten. Har jag inte nu nyss råkat i den största förlägenhet der inne på källaren, bara för min distraction? Åh, jag är så konfus. Jag läser i Aftonbladet en artikel ur Pariser-Monitören, öfver den nuvarande franska regeringens oegennyttia och dricker under tiden lugnt ut min grannes toddy! — Derför blef jag också genast vräkt på porten, försatt i ett annat klimat, bortjagad från min position på ön Sardinien och kastad rakt ned i en Stockholms rännsten. — Men hvad är der på färde? Två älskandel! De kyssas ganska bastant — han tycks aldrig blifva färdig med att gifva sina pussar, den der kärleksfebern är nästan epidemisk. Åh, det börjar koka i mig också. — Kanske det är utaf conjakens skandalöst verkande kraft som jag känner en hop känslor vakna inom mig, ja, en ofantlig mängd känslofulla känslor! — Jag vore nästan frestad att klappa på hos min lilla Leonora! Sofver du eller är du vaken? (*Går till ett fönster som är försedt med jalousier.*) Hvilar du redan i Morpheii armar, Leonora? (*Bultar på rutan.*) Det är jag, Nora lilla. Din Wilhelm! Tyst — (*lyssnar*) jag hör små näpna steg, Leonora stiger upp från sina ljufva drömmar — hon smysslar vid fönstret. — Der den kyska månan — här den kyske ynglingen — der den blida tärnan ... hvilket förråd af kyskhet! Kom, Leonora! Kom, i din trogne Wilhelms armar. (*En hand sträcket ut genom fönstret, den fattar Bång i håret och ruskar om hans hufvud både länge och väl.*)

EN RÖST (*inifrån och högt*). Jaså, har jag dig ändtligen, din gemena gatufredsstörare, som hvarenda natt bultar på mitt fönster och väcker mig och gumman min ur vår sömn? — Vänta din slyngel, din — (*man hör en örfil smälla, hvarefter fönstret slås igen*).

BÅNG. Ett attentat! Hjälp! Mitt hufvud! — För tusan, jag gick till orätt fönster. Der bor ju den gamle procentarn, och honom tog jag för min Leonora.

ERNESTINE (*går ifrån fönstret sedan hon tagit afsked af Clarberg*).

CLARBERG. Min herre, hvad går åt er? — Hvad? Ser jag rätt — det är du, Bång. Hvad gör du så sent ute?

BÅNG. Åh, jag har nyss bevittnat något högst ovanligt.

CLARBERG. Hvad då?

BÅNG. Jo, det var någon som trodde att han slog någon, men det var en ann som fick stryk. Han måste ha förargat sig alldeles förbannadt.

CLARBERG. Det var riktigt bra att jag råkade dig, kära vän!

BÅNG (*undvikande*). Det gör mig ondt, men för ögonblicket är jag själf inte stadd vid kassa.

CLARBERG. Åh, det är inte pengar jag begär af dig. Ser du, jag behöfver tills i morgon ett vittne...

BÅNG. Ett vittne? I polisen kanske? Gud bevara mig! Adjö! (*vill gå*).

CLARBERG. Se så, stadna! Det är inte fråga om sådant nu. Källarmästarn på Sillsalaten, som skulle bli marskalk på mitt bröllop i morgon, har helt hastigt sjuknat.

BÅNG. Nå, han har troligtvis återigen smakat på sin egen mat.

CLARBERG. Och nu vill jag gerna be dig vara beskedlig att öfverta' den lilla vänskapstjensten i hans ställe.

BÅNG. Att äta af hans mat?

CLARBERG. Att bli marskalk på mitt bröllop. Du kan räkna på min återtjänst i ett annat fall.

BÅNG. Ja, jag är öfvertygad om att du skulle visa mig samma återtjänst tillbaka om en sådan olycka också hände mig. — Men mitt förhållande till Leonora har ännu inte kommit till denna katastrof — ack, jag är ännu så konfus! Häromdagen kysste jag Noras piga — och gaf min fästmö 24 skilling i drickspengar. Det vete hin hvart det bär till slut!

CLARBERG. Kom bara inte för sent i morgon!

BÅNG. Är det en flicka?

CLARBERG. Ack, sådant dumt prat!

BÅNG. Ja så, ja så, det var så rätt det! Jag kom inte annat ihåg, än att det var barnsöl. Alltså inte någon flicka! Hur dags?

CLARBERG. Klockan tre kvart på fyra fara vi hemifrån, alltså klockan fyra. God natt, kära Bång! — I morgon kommer jag naturligtvis inte på ap'theket. — Patron vet af det — och lär väl inte tycka illa vara.

Bång. Ah, hvad fan skulle han säga om en sådan olycka?

CLARBERG (*i det han går*). Alltså precis klockan fyra. (*Går.*)

BÅNG. Fyra och fyra — om det kniper, så är jag redan der klockan half sju — Men nu är också tid att gå hem. Nu har Bång lefvat nog bon för i dag. (*Går gnolande sin väg.*)

Tredje Scenen.

(*Renström kommer insmygande*)

RENSTRÖM. Fri — efter ett långt års fångenskap fri! (*ser sig om.*) Hvilken lycka för mig och ett par olyckskamrater, att fångförarn så länge tog sig något till bästa, så att vi lyckades komma undan! Men i min förtvivlade belägenhet har slumpen fört mig ända in i tjocka staden. Hvart skall jag ta' vägen? Det hörs steg derborta vid gatan! Min Gud! Polisen! — Det finnes ingen räddning! — Ingenstädes, der man kan dölja sig! Ha! (*varsnar Ernestines fönster*) der — der! (*Går in igenom fönstret och stänger det efter sig.*)

Fjerde Scenen.

(*Bång kommer tillbaka.*)

BÅNG. Jag har tappat min portnyckel, eller glömt

den på källaren. Nu är det stängdt der — i alla fall slipper jag inte in. Man skulle straxt köra ut mig igen. Gud vet hur länge jag nu får irra omkring här i tjocka mörkret utan att bli belyst af en enda fattig gaslykta, bara därför att det står "månljust" i almanachan. Jo, det är månljust! — Jag får roa mig med att önska andra nattsvärmare godnatt. — "God natt!" Ja, på huru många olika vis önskas inte "god natt" här i världen!

(Mel.: »Gesälln kring världen vandrar. etc.»)

Hvar menska här på jorden
Har sitt olika sätt,
Att lägga vikt på orden...
Än flärdfritt och än bredt;
En väldig nuancering
Man märker just uppå "God natt"
Med all accentuering
Man tar "God natt" — God natt".

En skolpilt som har pluggat
I skolen en dag så svår,
Se'n qvällsvarden han tuggat
Så nöjd till hvila går;
På honom pappa plirar,
Och nöjd ser mutter på sin skatt,
Som nu sitt hufvud kliar
Och säger sitt "God natt",

En ung charmant Don Juan
Som följt en dam från baln,
Som hjälpt med väderhufvan,
Med kappan och med schavln,
Men vända får vid porten...
Han trycker argt ned sin hatt,
Och säger: dumt jag korten
Har spelat ut — "God natt!"

Men han har fått inviter,
Att helsa på ibland...

Han dugtigt gör visiter
 Och trycker donnans hand.
 Han riktigt excellerar
 I höflighet — så d'ä besatt —
 Och aldrig han mankerar
 Att sucka sitt — "God natt!"

Plenipotentieren,
 Som kysst sin fru på hand,
 Och herr millionären
 Som plockat tand för tand
 Ur munnen ut, han läspar
 Så sötsurt och så rysligt platt:
 Förlåt ma femme, jag gäspar,
 Bonne nuit cheri — "God natt."

Kalkborgarn, engrossisten,
 Sig önskar ta en lur
 Se'n han på aftonqvisten
 På opran ej haft tur.
 Ej en minut den styggern
 Sig hos sin gumma vänligt satt,
 Förr'n han vändt henne ryggen
 Med ett gement — "God natt."

En vinglare — med mera,
 En fattig slarf, artist,
 Som glömde liqvidera
 På oprakällarn sist,
 Så sturskt går fram till disken
 Från bordet der han länge satt,
 Och säger: supen, fisken,
 Och ölet! — jemnt! "God natt!"

Och när man sent omsider
 Han kommit till sitt hem,
 Ej vet hvad tiden lider
 Förr'n klockan slagit fem

Och nyckeln glömts på krogen —
 Hos nedra bottens lilla skatt
 Man klappar på — och trogen
 Hon öppnar för — "God natt." (Går.)

Förändring.

Femte Scenen.

(Ett rum hos Hellman. Dörr i fonden och tre sidodörrar. En af de sednare leder till smedswerkstaden. Smilberg kommer från fonden. (En mycket mager person med höga fadermördare. Han nyttjar glasögon och bär en rulle med skrifna handlingar under armen.) Han stannar i dörren och bockar sig djupt).

SMILBERG. God morgon, god morgon! (bockar sig ännu en gång mycket djupt.) Aldra ödmjukaste tjenare. (ser sig omkring) Ingen här? Huru? Hvasa? Har jag bockat mig för roskull. (Han går till verkstadsdörren, som i detsamma slås häftigt upp och stöter honom rakt på näsan.) Aj!

HELLMAN (med förskinn, nedsvärtad i ansigtet och med en hammare i handen. För sig) En käring så tidigt på morgonen! — Hu! det är ett dåligt tecken! (högt) Herr notarien här hos mig? — Jag har inte gerna att skaffa med hemliga polisen.

SMILBERG. Och ändå är den så nödvändig för ordningens vidmakthållande. Hvart skulle vi ta vägen om inte tjufvar och skälmar hade någon myndighet att frukta för. Uppriktigt sagt, hvart skulle vi ta vägen?

HELLMAN. Inte kan jag veta hvart ni skulle ta vägen.

SMILBERG. Huru? Hvasa?... Då skulle det inte finnas en enda glad menniska mera.

HELLMAN. Det tycks ni redan i dag vilja bestyra om här hemma hos mig. Ursäkta herr Smilberg, jag är för ögonblicket sysselsatt, — ni vet för oss handtverkare är tiden ett kapital.

SMILBERG. Huru? Hvasa?

HELLMAN. Törs jag fråga hvad som förskaffar mig äran af ert besök?

SMILBERG. Ah, jasnå — med nöje. Ni vet, bästa herr Hellman, att jag har en anställning, som föder sin man.

HELLMAN. Det syns nog på er.

SMILBERG. Huru? Hvasa? . . . I följd af de trogna tjänster jag gjort polisen, har jag att påräkna en stabbel plats med 900 riksdaler i lön och ljuspengar.

HELLMAN. En tillräcklig upplysning är visst af nöden.

SMILBERG. Huru? Hvasa? . . . Man känner min duglighet.

HELLMAN. Ja, ni är kapabel till allt, ni.

SMILBERG. Visserligen finnas några kamrater som äro i tur och ordning framför mig, men så har jag också en bra karl bakom min rygg som vet att i rättan tid hjälpa mig fram, en kusin som är kammartjenare hos excellensen — ni vet? — Ni kan väl tänka er att under sådana förhållanden —

HELLMAN. Måste många dugliga och hederliga menniskor stå tillbaka och svälta ihjäl; ja, det förstår jag nog.

SMILBERG. Hvasa? . . . Genom denna protektion hoppas jag göra min carrière, och småningom, med hjälp af min kusin, uttränga mina kolleger.

HELLMAN. Ni är ju en riktig gemen — samhetens förespråkare!

SMILBERG. Huru? Hvasa? . . . Men ser ni, min bästa herre, man plågas från tidigt på morgonen till sent in på natten, och då längtar man också till någon liten hvila och huslig lycka. Man har väl också ett hjerta — man är väl en menniska, fast —

HELLMAN. Tror ni det?

SMILBERG. Och just därför kommer jag till er.

HELLMAN (*skrämd, drar sig tillbaka*). Till mig?

SMILBERG. Er Ernestine, mästern Hellman, är en bra och god flicka, som redan för längesedan vunnit

mitt hjerta; ni är den rara tösens far och därför kommer jag —

HELLMAN (*mycket lugn*). Och därför skall ni komma lika —

SMILBERG. Huru? Hvasa? — När jag så en hel dag måst nedlåta mig att ha att göra med en hop gement pack, då skulle den lilla friska och muntra tösen om aftnarna jemna sorgens fåror på min panna —

HELLMAN. Huru? Hon! Ni har panna att — (*lugnar sig*) Min dotter skall jemna era fåror? (*skrattar halft rasande*) Ha-ha-ha! Ha-ha-ha!

SMILBERG (*vredgad*). Huru? Hvasa? Jag finner ingenting löjligt deri.

HELLMAN. Ha-ha-ha!

SMILBERG (*för sig*). Fördömda människa!

HELLMAN. Herr Smilberg, ni är anställd vid polisen och der den börjar, der upphör skämtet. Men, jag måste ändå skratta. — Ni och Ernestine? — Mitt barn, mitt glada vackra barn och ni — ha-ha-ha! — Ni vill ta mitt eget kött och blod —

SMILBERG. Tillåt mig att säga, att ni gör litet för mycket väsen af ert så kallade kött och blod!

HELLMAN (*allvarligt*). Ni har rätt, herr Smilberg, i er samhällsställning anser ni er kanske stå mycket högre än jag, som bara är en simpel handtverkare, som måste arbeta från morgonen tidigt till sent in på qvällen för att kunna betala alla sorts utgifter och contributioner, hvilka ä' nödvändiga för statens bestånd. På sin höjd, kan jag som rättskaffens man inge någon aktning, men ni, ni inger samhället visserligen aktning, men också *fruktan* — se här, här — här har ni min hand —

SMILBERG (*i glad förväntan, fattande hans hand*). Bästa svärfar!

HELLMAN. Här har ni min hand på att: ni aldrig får min dotter.

SMILBERG (*utom sig*). Huru? Hvasa? Det är — det är —

HELLMAN. Det är grofsmeden Hellman, som har sin mun på rätta stället, och därför ber jag er inte tänka på något smicker från min sida. Den man, om hvilken man säger, att han bragt hederliga och bra människor i olycka igenom falska beskyllningar, han får inte min dotter.

SMILBERG. Huru!

HELLMAN. Den man, som utspridit falska och graverande rykten om en den ädlaste och mest rättsskaffne af våra medborgare, som låtit kasta honom i fängelse, som förorsakat att den olycklige förlorat både ställning och lifsuppehälle, och som slutligen bragt honom till att ta lifvet af sig, den man som gjort allt detta får inte min dotter.

SMILBERG. Huru? Hvasa? Så vågar ni svara mig, mig, för hvilken stadens bästa familjer öppna sina dörrar.

HELLMAN. Det gör ju jag också! (*slår upp dörren på vid gafvel*).

SMILBERG. Jag går, men för ro skull har ni inte skymfat mig, det kan ni lita på.

HELLMAN. Det vet jag, ni godtgör allting, ni!

SMILBERG. Mina öron lyssna öfverallt —

HELLMAN. De ä' inte stora för ro skull!

SMILBERG. Åh, vi känna nog hvad han går för, min kära Hellman! Det vet man se'n längese'n. Hvem är det som pratar och skräflar öfverallt och har sin hand med i alla sorts rabulisterier. Huru? Hvasa? Man vet allt! Nog känner man skrikhalsarna och krångelmakarne, och nog skall man i sinom tid veta, hvad man har att göra —

HELLMAN. Ni vet visst — ni —

SMILBERG. Huru? Hvasa? Hvem inlogerade den der illa kända judfamiljen hos sig? Hvem herbergerade hos sig den gamla skojaren Abraham Schnick, då han

var efterlyst i tidningarna? Huru? Hvasa? Tror ni att någon inbilla klokt folk att ni af bara christlig kärlek utsatte er för de svåraste misstankar, att ni af pur humanite gifvit ert hus och hem till pris åt polisens vaksamhet? Nog vet man hvad som ligger bakom allt det der, och er tid kommer nog också. Rättvisan soffer till en tid, men vaknar den så — (*sätter hatten på hufvudet*).

HELLMAN (*tar honom i kragen*). Så tar den sitt grabbatag —

SMILBERG. Hjelp! — Hjelp!

HELLMAN. Marsch!

SMILBERG. Marsch? Åt mig? — Det vill jag väl se. Ännu står den man qvar härinne, som vet att hämnas och det skall han också! Inte fruktar man er —

HELLMAN (*lyfter i vredesmod hammaren*). Marsch!

SMILBERG (*fort ut i fonden*).

Sjette Scenen.

HELLMAN (*ensam*). (*Straxt derefter RENSTRÖM i fångdräkt från höger.*)

HELLMAN (*ropar efter Smilberg*). Laga dig i väg, och låt aldrig se dig mer hos mig! Men den der historien med juden är i alla fall — (*stadnar grubblande*.) Skulle man verkligen kunna tro att jag — men för fan — jag vill inte förderfva min dag med sådana idéer. (*ropar i dörren som leder till verkstaden*) Gå och åt nu godt folk, slut för i dag. — Jag bjuder er alla till min dotters bröllop. — Jag måste i alla fall tala om för Ernestine hvad den der människan sagt mig. (*vill gå in i ett annat rum då Renström kommer emot honom alldeles likblek, i fångdräkt och med vildt okammat hår. Han kastar sig på knä framför Hellman.*) Min Gud!

RENSTRÖM. I himlens namn min herre, stöt inte en förtviflad ifrån er som förföljes af den grymmaste olycka.

HELLMAN (*förskräckt*). En förrymd fånge!

RENSTRÖM (*för sig*). Han blir rörd. — jag måste våga allt! (*högt*) Jag känner er inte min herre, men jag anropar ert mänskliga deltagande. Genom ungdomligt lättsinne, inkastad på beklagliga afvägar från det tillbörliga, har jag, utan att nr djupet af mitt hjerta mena illa, gjort mig skyldig till ett hårdt och bittert straff, och försmäktar sedan länge i fängelse. Min hustru ligger af förtviflan nära döden — mina barn lida brist på det nödvändigaste, och hungra ihjäl. — Min herre, utlemna mig inte, vid den allsmäktige Guden, jag besvär er derom i mänsklighetens namn!

HELLMAN. Min Gud! Så ryslig han ser ut!

RENSTRÖM. Det har lyckats mig att fly, — jag fann ert fönster öppet och gick in. Jag har tillbragt natten här, gömd i ett skåp, först nu har jag vågat att träda närmare! En faders välsignelse, som får återse de sina, skall följa er på alla era vägar! Tro mig, ni skänker inte ert medlidande åt någon ovärdig!

HELLMAN. Min Gud! Det är förskräckligt! Och just i dag! Den olycklige — hans arma hustru — hans barn — skall jag hjälpa honom? (*eftertänkande*) Förståndet säger *nej!* — hjertat säger *ja!* — Hvad skall jag göra? — (*dröjande*) Om man lyssnar till hjertats röst, så handlar man aldrig oriktigt, och det säger *ja*.

RENSTRÖM (*i högsta förtviflan*). Barmhertige himmel, — man kommer —

HELLMAN (*fort*). Fort in i rummet der, sök er några passande kläder — jag vet inte af någonting! — och vill inte heller veta något.

RENSTRÖM (*kysser hans hand*). Gud belöne er! (*går.*)

HELLMAN. Jag darrar i hela kroppen, så uppskrämd är jag. — Jag måste tillbaka till verkstaden — annars skrämmar jag Ernestine om hon får se mig i detta tillstånd. (*går.*)

Sjunde Scenen.

ISAK SCHNICK (från fonden).

(Han har åtskilliga gamla kläder, cigarrlådor etc. under armen. Han stannar i dörren och ropar:)

Hvem köper? hvem byter?

(Mel.: »Flicka, vill du mig tillhöra, etc.» ur Kärleksdrycken.)

Alla göra nu affärer,
Handla smått i hvarje vrå...
Och trots alla sorts misèrer
Låter man ej bli ändå.
Alla menskor köpa, sälja,
Om ock allting går på tok...
Handelsståndet skall man välja
I vår tid om man är klok,
En är hederlig — en ann
Ej sin utkomst deri fann.

Nå!

Åt sin dotter säger mamma:
Herr baron i dig är kår,
Gammal är han — gör detsamma —
Hufvudsumman: rik han är!
Om du honom prefererar —
Och hvem gör ej det ma chère?
Han oss ståtligt ekiperar,
Du får vagn och locke' der! —
Och mamselln blir fin och ren,
Gumman fyller porte-monnaïen.

Nå!

En konstnär med granna puffar
En Concert tillkännager,
Och han riktigt oss förbluffar
Med programmet, då man ser,
Att han inkomsten spenderar
Åt en ömkansvärd artist...

Vi äro alla lika.

Ingen hjälpsam hand mankerar,
 På biljetter blir det brist;
 Men den fattige är — *han*, —
 En affärsman som en ann.

Nå!

På pariser konferencen
 Diplomaterne — minsann —
 Stort ej göra — concurrencen
 De förbanna som en ann.
 Stats-affären, den florerar,
 Fallor, stiger, utan slut...
 Allt hvad lif har vigilerar
 Medan oss man skäller ut,
 Vår affärslust är i rop...
 Men vi schackra allihop.

Nå!

Hvem köper? hvem säljer?

Åttonde Scenen.

ISAK. ERNESTINE.

(*Ernestine är högtidsklädd. Hon kommer från höger.*)

ERNESTINE. Kära pappa, här är jag — (*ser Isak*)
 Jaså det är —

ISAK. Aldra ödmjukaste tjenare, mamsell Ernestine.
 Ja det är jag. Rättvis himmel! Hvad ni i dag igen
 ser aptitlig ut — ögonen ä' röda som koraller, och så-
 dana bländande blå läppar sedan, det herrliga hvita
 håret och den korpsvarta halsen, det är alldeles som
 sjelfva Venus, ja, som sjelfva den medicinska Venus!

ERNESTINE. Hvad vill ni, Isak? Ni vet ju, att
 pappa inte gerna ser er här.

ISAK. Kan ni inte ana hvarför jag kommit hit?
 När min gamle far blef så illa sjuk förleden sommar,
 ni vet — så stängde alla menniskor sina dörrar för
 oss, därför att en olycklig misstanke — om den der

snuskiga affären — ni vet — hvilade öfver min far. Ingen lefvande varelse förbarmade sig öfver oss, utom ni sjelf, mamsell Tina. Ni öfvertalade er stränge far att låta oss få bo i den lilla skrubben på bakgården, genom hvilken min stackars far gick in — i den eviga fridens boning.

ERNESTINE. Låt oss inte tala om det numera, Isak!

ISAK. Hvem var det som bar in varm soppa åt den stackars juden? Hvem smugglade in en bädd åt honom? Hvem var det som ur sin sparbössa betalte både doktor och ap'thekare? Ni var det, mamsell Tina, och det skall jag aldrig glömma så länge jag lever, nej, inte en gång om jag blefve hundra och femtio år. Ack, jag ber hvarenda dag till den gode Guden, att han skall låta er bli sjuk, ja, så sjuk att ni inte kan komma ur sängen, eller gå två steg i rummet — och att ni skall bli så fattig, att ni inte har en bit att tugga på eller en droppe vatten att läska er med.

ERNESTINE. Jo, ni är en skön vän!

ISAK. Bara för att en gång kunna återgälda ert goda hjerta. Ni blir väl inte ond nu, mamsell Tina, om jag tagit med mig en liten bröllopspresent. Jag har länge sparat på mina fattiga skillingar och nekat mig mycket, för att kunna få råd att köpa det här, som jag vänskapligen nedlägger för era fötter. (*tar fram ett etui*) Det är ett litet armband med tre par äkta briljanter! Heh!? Det är ett vatten — jag må säga — rena vattnet.

ERNESTINE. Men Isak! Hvad faller honom in?

Monde Scenen.

DE FÖRRE. HELLMAN (*som hört de sista orden då han kommit in från verkstaden*).

HELLMAN (*till Isak*). Stoppa genast in det der igen — hör han!

ISAK. Herr Hellman —

HELLMAN. Hur kommer han åt briljanter? Det tycks mig nästan misstänkt! Hvem vet, hvad han gjort.

ISAK. Hvad jag gjort? — Det är juvelerarn som gjort dem åt mig.

HELLMAN. Hur kan ni understå er att ge min dotter en bröllopspresent? Jag har upptagit er af medlidande, men därför ingen gemenskap med er. Tror ni kanske inte att jag vet allt? Er far hade en bra plats hos Sjöbom & C:i. Men han kom sin principals förtroende på skam och knep en stor summa pengar i kontanter och värdepapper och om också polisen släppte honom på fri fot därför att det felades bevis, så har ändå den allmänna meningen dömt honom skyldig.

ISAK. Min stackars far! Inte en gång i grafven låter man dig få ro.

HELLMAN. Och äpplet faller inte långt från trädet.

ISAK (*förvånad*). Hvad går åt er i dag, min bästa herr Hellman? Hvarför är ni så ond? I dag är ju en glädjedag både för er och er dotter, och Gud skall veta att jag deltagar i den af allt mitt hjerta.

HELLMAN. Man kommer bara i dåligt rykte genom er. Ni ä' och förbli stora bedragare allesammans.

ISAK. Åh, hvad säger ni nu för slag, min bästa herr Hellman? Jag har i hela mitt lif inte bedragit en människa, eller gjort någon orätt på ett öre.

HELLMAN. Så? Men när ni säljer en gammal rock för ny, är det redligt kanske? Och när ni annonserar: "non plus ultra! ovänlig tilldragelse, förut ej sedt! Till värn mot eldsvådor" och så vidare, är det inte bara anlagt på att bedra publiken?

ISAK. Nå, och hvad göra ni andra? Hvad är det som hela världen gör? När ni i en ledande tidningsartikel läser: "Det blir krig!" Och ni säljer era papper med förlust för att den andra dagen läsa: "Det är fred" och era aktier stiga i er köparens hand. — Är ni då lurad eller inte? Och när ni köper persiskt

insektpulver eller eau de Cologne och det står på etiketten: "äkta eau de Cologne af Jean Maria Farina," då det i Cöln finnas åtminstone 24 Jean Maria Farinas, är ni då lurad eller ej? Och hvarför spelar ni på utländskt lotteri, som är förbjudet? Jo, ni hoppas att vinna! Och när ni ingenting vinner (derför att man sällan eller aldrig vinner), är ni då bedragen? Heh!? Och när det skrives: "Tänder och liktornar borttagas utan smärta eller den ringaste blodförlust" — och undergöraren tar bort hela tån eller bryter sönder hela tandraden på er och säger: *Jag* har inte haft någon smärta eller blodförlust af det der . . . är ni då lurad eller inte? Och när någon annonserar: "medel mot ohyra, utomordentlig uppfinning! — Tusen riksdaler betalas för hvarenda liten vägg-jungfru, som ertappas efter medlets begagnande," och ni bringar honom 100 stycken af prima qualité utan att få ett enda öre för besväret, är ni då lurad med besked eller inte?

HELLMAN. Det må vara med den der saken huru som helst. Men gamla och nya testamentet fördragas ej tillsammans i längden.

ISAK. Ack, det är bara prat. Jag köpte mig helt nyligen en gammal familje-bibel. I den har nu gamla och nya testamentet trivits tillsammans i hundra och femtio år — utan att generas af hvarandras sällskap.

HELLMAN. Ja, men ni ha allesammans ett dåligt samvete, det bevisar hela ert sätt att vara. Ni ha i er karakter något nedtryckt, bugande, något skyggt —

ISAK. Ja, det är Gud nås så visst den gamla national-rheumatismen som sitter i från den tiden då vi måste gå öfver röda hafvet. Fuktigheten ligger ännu kvar i kroppen.

HELLMAN. Sägä hvad man vill, den judiska nationen blir ändå alltid den sista i ordningen.

ISAK. Nå, *en* skall ju vara det.

HELLMAN. Hvad gagnar er spetsfyndighet till? ni ha inte något hjerta!

ISAAC. Ha judarne inte hjerta? Då har ni inga ögon! — Och om vi inte hade något, vore det så underligt när ni så ofta sliter och rycker det. När min stackars hederliga far, Gud vare hans själ nådig, blef frikänd — hvad sade människorna? Juden har stulit! Och när min far svor vid allt hvad heligt är, att han var oskyldig! Hvad gjorde de då? Jo, de skrattade och sade:.. Juden har ändå stulit! Och så stängde man alla dörrar för oss, lemnade oss till pris åt elände och sorg, nöd och förtviflan. (*djupt rörd*). Hur skall man då kunna ha ett hjerta kvar?!

HELLMAN. Människorna ä' inte så hårda utan orsak, och när man blir allmänt misskänd, så är det alltid någon grund därför. Er skrubb på gården kan ni behålla, men jag undanber mig era besök här hemma, så stark är inte min tolerans. Förstår han? (*går med Ernestine*).

ERNESTINE (*trycker Isaks hand när hon går ut*). Jag tackar er hjertligt för er goda afsigt. (*hon helsar honom vänligt och går*).

Tionde Scenen.

ISAAC (*ensam*). Hvad kommer åt människan? Hvad vill han då, den der människan? Är den der människan hundbiten? Rättvisе himmel! Det är alldeles förfärligt hvad den der människan är intolerant emot den utvalda nationen! Men ä' vi verkligen ännu de så kallade utvalda? Det förekommer mig som om inte så vore, ty nu för tiden är allting på en annan fot än förr i världen.

(*Mel.: »När jag var prins utaf Arkadien.*)

Ack, Herre Gud! hvad det är tråkigt
Att allt skall ändras härs och tvärs!
Fast förr vi hade fan så bråkigt
Och stodo ut hvar dag en pers,

Var det tokroligt nog i Juda stamm,
 Och ej fanns tidningarnes hån ...
 Vi hade Moses som oss hjälpte fram,
 Nu hjälper ingen vår nazion.
 Ack, Herre Gud! hvad det är tråkigt
     För nazion.

Uti Methusalemska tiden
 En pys man var vid tretti år,
 Ej giftastiden var förliden
 För någon mö på femti' år,
 Ja, oerfarna damer funnos då
 Som räknade ett sjutti tal, —
 Men hvem kan nu för sådan flicka slå
 Och tro hon är ett ideal!
 Uti Methusalemska tiden
     Annat var.

Och annat slag var det när Moses
 Oss förde genom eld och brand,
 Det var för alla masis knosis
 Att komma in i Kanaans land.
 Men fast det nu så längesedan är
 Vi hålla på att vandra än,
 Och ur Egypten aldrig rätt det bär —
 Vi plågas ännu. — Jo-jo men!
 Ack, annat slag var det när Moses
     Lefde änn.

Hur oerfaren gamla Sara
 Var, när hon Isak fick, man vet.
 På sjunde da'n hon kunde fara
 Att kyrkta's ... det var annat det!
 Hon såg så fraiche ut, klädd i siden,
 Som intet händt hon ropte: kör! —
 En sådan dam ej nu för tiden
 Finns ens bland stora oprans chör,
 Men det som hände gamla Sara
     Sker ej mer.

När gubben Pharaos han drömde
 Om feta och om magra kor,
 Var Joseph nog gentil och gömde
 På råg och korn till nöden stor;
 Men en herr Joseph uti våra dar,
 Han skulle uttydt drömmen så:
 Att han väl borde gömma skörden qvar —
 Men för *sin* del den sälja få. —
 Så tydes bibeln nu för tiden
 Utaf oss. (*går.*)

Elfte Scenen.

RENSTRÖM (*smyger sig ut ur Hellmans rum. Han är klädd i Hellmans kläder och har tryckt hatten djupt ned i pannan; straxt derefter*) SMILBERG med POLISKONSTAPLAR.

RENSTRÖM. Faran är öfverstånden — men fort härifrån. I smedens kläder skall ingen känna igen mig. (*går.*)

SMILBERG (*ifrån verkstaden*). Ni stadnar i verkstaden.

EN POLISKONSTAPEL. Vi ska fördela oss i hela huset.

Förändring.

(*Gata. Hellmans hus med gammalmodig skylt.*)

Tofte Scenen.

(*Stor trängsel utanför Hellmans hus. FOLK. TJENSTEFOLK af båda könen.*)

EN TJENSTEFlicka. Hör, fru Strömbom, hvad är det för trängsel här?

FRU STRÖMBOM. Hellmans Tina gifter sig med unga Clarberg, provisorn — de komma straxt ner, så skall hon få se. Se så mycket vagnar som vänta der nere vid hörnet.

Trettonde Scenen.

DE FÖRRE. CLARBERG *omgifven af sina släktingar, tanter etc., hvaribland FRU PROPP.*

FRU PROPP. För all del skynda på, kära ni — det är hög tid — kom Ferdinand — men vänta litet — se bara på din krage så den sitter — och halsduken (*hon arrangerar hans halsklädsel*), du får inte se ut så att jag behöfver skämmas för dig, min gosse — du har väl inte glömt din fina hvita näsduk? (*alla fruarna beflita sig om att arrangera hans toilett.*)

CLARBERG. Men mina kära tanter, det är ju hög tid att gå —

Fjortonde Scenen.

DE FÖRRE. BÅNG (*med en blomsterbukett i handen och ett paket under armen*).

BÅNG. Jag måtte väl inte komma för sent.

CLARBERG. Bång — ser jag rätt?

BÅNG. Är jag inte punktlig kanske. Hnr var det? Var det en gosse eller flicka? En flicka tror jag. Hvad skall hon heta?

CLARBERG. Är du galen? Vet du inte sjelf af att du kommer till mitt bröllop som marskalk?

BÅNG. Bröllop? — Min själ och Gud, det har jag alldeles glömt af — jag trodde (*drar fram en tidningsbundt ur fickan.*) Men se här är orsaken — se här ett nytt telegramm från Paris — Monitören — Garibaldi!

CLARBERG. Åh, det går för långt — du är oförbätterlig.

BÅNG (*för sig*). Jag har blamerat mig alldeles förbannadt — och hur skall det gå med mina skålar som afsedde ett nyfödt barn och barnets föräldrar? Hur vända om det der i en hast? Och inte kan jag ge honom den här till bröllopspresent. (*tar fram en*

barnskallra.) Ferdinand — hm, hm, gif denna småsak åt din fästmo — det är litet — men välment. (*han försöker dölja skallran och lemnar Clarberg paketet.*)

ALLA FRUARNA. Visst ett garnityr.

BÅNG (*stolt*). Åh, bara en småsak — ett smakfullt etui — inte sannt? — någonting alldeles splitter nytt!

CLARBERG (*öppnar paketet och finner ett etui med ett bordscouvert för ett litet barn och en bågare*). Hvad vill det här säga! (*föraktligt*) Jag tackar dig för denna uppmärksamhet. (*går.*)

BÅNG (*kollrig*). Ursäkta, se här är mera (*räcker honom skallran, alla skratta*). Jag hade inte råd — hvad säger jag? — för fan — jag tänkte ju på ett barn! Förbaskade Monitör — det är den som är skulden till alltsammans. — Garibaldi vill ju att — (*springer efter Clarberg*).

Femtonde Scenen.

(*Alla trängas framför Hellmans hus, man hör ropas: Bruden, bruden!*) CLARBERG. ERNESTINE ledd af HELLMAN och en fru.) BÅNG. ISAK.

BÅNG. Bruden! Då måste jag ju vara närvarande!
HELLMAN. Peter, låt vagnarna köra fram!

Sextonde Scenen.

SMILBERG med POLISKONSTAPLAR. DE FÖRRE.

POLISKONSTAPELN. Ursäkta, mitt herrskap, om jag skulle störa festens högtidlighet —

ALLA. Hvad här händt?

SMILBERG. En farlig tjuf har rymt från fångtransporten och gömt sig i ett af de här husen.

HELLMAN (*förskräckt*). En tjuf?

SMILBERG. Ja, en tjuf — och det hus, i hvilket han funnit skydd, är herr Hellmans.

ALLA. Huru?

HELLMAN. Hvem vågar påstå något sådant?

SMILBERG. Jag. — Vi ha visiterat ert hus och funnit otvifvelaktiga spår: sönderfilade kedjor och aflagda fångkläder. Herr Hellman, efter hvad som timat måste jag bedja er att genast följa oss.

HELLMAN. Herr Smilberg, ni vet att jag just nu skall —

SMILBERG. Gifta bort er dotter, ja. Gör mig ondt. Ni är redan förut misstänkt för att hysa straffade personer, och med en tjufgömmare har jag inte något medlidande.

HELLMAN. Tjufgömmare — jag?

FRU PROPP. Kom Ferdinand, kom! — Tag dig tillvara, att man inte stjälar något af dig.

CLARBERG. Ernestine!

ERNESTINE (*skyndar fram till Hellman*). Fader, det kan, det får inte vara sannt.

HELLMAN. Allt skall snart reda sig, mitt barn. Var lugn! Jag är tillbaka om tio minuter. (*går med polisbetjeningen*).

SMILBERG. Kan också räcka tio veckor. Ha vi dig en gång, så... (*Han helsar försmädligt på Ernestine då han går ut. Alla löpa om hvarandra.*)

Sjuttonde Scenen.

ERNESTINE. ISAK.

ERNESTINE. Min Gud! Är det då ingen som förbarmar sig öfver oss. Hvert ha alla menniskor på en gång tagit vägen. Våra släktingar, och våra goda vänner?

ISAK. *De goda vännerna?* De ä' der, der de alltid ä', då lycka och ära ä' sin kos!

Slut på första akten.

ANDRA AKTEN.

Vaktmästarens rum i Cellfängelset. Dörr i fonden. På begge sidor dörrar som leda till det inre af fängelset. Till venster ett skrifbord. Bergqvist har insomnat på en stol.

Första Scenen.

BERGQVIST, straxt derpå SMILBERG.

SMILBERG (*från fonden*). God morgon! (*ruskar Bergqvist som vaknar.*) Bergqvist, hör han, för in Hellman till mig.

BERGQVIST. Straxt, herr notarie (*går*).

SMILBERG. Nå, nu skall vi väl få se om jag inte kan göra den der munsjören spak.

Andra Scenen.

SMILBERG. BERGQVIST *med* HELLMAN.

SMILBERG. Aha, se der ha vi honom!

HELLMAN. Hvad skall jag göra här.

SMILBERG. Jag vill tala med er som en vän.

HELLMAN. Det undanber jag mig.

SMILBERG. Ert mål kan dra mycket långt ut på tiden. Låt sanningen krypa fram, och aflägg en uppriktig bekännelse.

HELLMAN. Jag föraktar er, det är min uppriktiga bekännelse.

SMILBERG. Ni vet att man spanar efter brottslingen, som ni gömde hos er. Den som upptäcker honom erhåller en större belöning.

HELLMAN. Det är verkligen beklagligt. Ju större skojare man är, desto högre står man i värde. (*paus*) Ni, ni måste vara alldeles oerhördt dyr, ni.

SMILBERG. Huru? Hvasa?... Är ni kanske vid godt lynne i dag herr Hellman, — men för att komma till saken: Ni vet bestämt något närmare om fångens vistelseort. Hjelp mig så att jag kan vinna något af den utlovade belöningen! Jag skall i min mån försöka att mildra ert straff. Den ena handen tvättar den andra.

HELLMAN. Ja, men smutsar ned den också.

SMILBERG. Se här finns papper och penna, skrif upp spetsbofvens adress.

HELLMAN. Med nöje. (*skrifver*) Se der.

SMILBERG. Ändtligen! Förträffligt! Hvad som kan göras för er, skall ske. Alltså, hvar finns den skurken? (*läser*) Huru? Hvasa? (*utom sig*) Det är ju min adress.

HELLMAN (*fortfarande lugn*). Ni kan tryggt gå efter den der adressen, men nu för ögonblicket är han inte hemma.

SMILBERG. Åh! Vänta ni mig! Fortsätt ni med ert förstockade sinnelag! Ni får väl se hvad som blir slutet på visan! (*för sig*) Det är revolterande! Se'n flera månader tillbaka samma otur! Alla som jag arresterat ha varit oskyldiga! I förra veckan en Nordström i stället för en Söderström, i går en sjöman i stället för en bondlurk. Bara olyckliga misstag och förvexlingar, ah, mitt hufvud brinner.

HELLMAN (*halfhögt för sig*). Skada, att inte hela karl'n brinner —

SMILBERG (*afsides*). Kanske det lyckas mig på ett annat sätt. (*högt*) Bästa Herr Hellman! Hör mig, tag ert förnuft till fånga, om inte för annat, så åtminstone för ert barns skull. Hittills var ni en oantastad meniska, — men om ni också skulle komma på fri fot,

så blir det alltid något stygt som hänger qvar vid er och ert namn. Det finns likvisst ett medel för att utplåna till och med den sista fläcken på ert namn, om er dotter — er Ernestine — om en allmänt aktad tjänsteman, som jag, blef er svärson. Var öfvertygad om att jag skall tala för er, — och säg mig derföre nu —

HELLMAN. Det rätt är behöfver intet någon förespråkare. Den oskyldige kan väl misstänkas till en tid, men skurken (*slår Smilberg på axeln*) går aldrig sin väg ostraffad. Derför tackar jag så mycket för er protektion. (*slår sig för bröstet*) Härinne är jag redan förklarad fri, och vill för ingen del byta med er, nej, det vill jag inte, jag, förbrytaren, tjufgömmaren. Ni ärlige man, — ni allmänt aktade tjänsteman. (*går med Bergqvist.*)

SMILBERG (*tillintetgjord*).

Tredje Scenen.

SMILBERG (*ensam*). Min ställning är förtviflad! Om det inte bevisar sig något påtagligt emot Hellman, så är jag förlorad. Jag måste ännu i dag, till hvad pris som helst, utföra ett vägstycke. På det viset måste jag reparera det begångna felet. Ja, jag måste utspionera, angifva och arrestera någon. Ja, jag skall lägga ett stort brott i dagen, om jag också — skulle begå det sjelf! (*går.*)

Fjerde Scenen.

BERGQVIST, sedan ISAK.

BERGQVIST (*kommer tillbaka och sätter sig på en stol. Klockan slår tu*). Hvar fan blir gumman min i dag, som inte kommer med maten? Jag är hungrig som en varg. (*det bultar på*) Nå, hvem är det nu igen? (*man bultar starkare*) Stig in!

ISAÄK (*från fonden med en mathämtare*). Aldra-ödmjukaste tjenare, min Kongliga och höglöfliga Polist

BERGQVIST. Hvad vill ni?

ISAÄK. Ursäkta. Är smedsmästaren herr Hellman, händelsevis hemma?

BERGQVIST. Hvad menar ni?

ISAÄK. Ni känner honom väl? . . . smeden Hellman, som flytta' hit för tre månader sedan.

BERGQVIST. Ni menar, som blef hitflyttad.

ISAÄK. Ja, och inte lär ni låta honom flytta härifrån — han är en så ovanligt stillsam hyresgäst. Skulle jag inte kunna få tala ett par ord med honom?

BERGQVIST (*viktigt*). Då måste jag först föra det till protokolls. (*han går tillt bordet och låtsar ha att skaffa med papperen som ligga der.*) Hvad heter ni?

ISAÄK. Schnick.

BERGQVIST (*skrifver*). Ert dopnamn?

ISAÄK. Dopnamn? — Hvad behagas? — Isaä.

BERGQVIST. Religion?

ISAÄK. Reformjude.

BERGQVIST. Karakter?

ISAÄK (*tänker efter, skrattande*). Klädeshandlare.

BERGQVIST. Er födelsedag?

ISAÄK. Vill herrn kanske skänka mig något?

BERGQVIST. Tvertom. Är ni på något vis släkt med fången?

ISAÄK (*för sig*). Den der tycks vara tolerant i högsta grad.

BERGQVIST. Förstår ni inte? (*med en geste*) Någonting måste tas upp öfver det som öfver det andra!

ISAÄK. Ja så! Någonting måste tas upp. (*tar fram sin porte-monnaie*).

BERGQVIST (*låtsar räkna pengar med handen på bordet*). Ni förstår alltså det der språket?

ISAK. Nå skulle jag inte förstå det? Mitt moders-mål! (*han öppnar sin porte-monnaie och söker i den.*) Jag har olyckligtvis bara utländskt mynt på mig.

BERGQVIST. Gör ingenting!

ISAK. Nå, det tänkte jag straxt. Här i huset tar man visst gerna fremmande pengar.

BERGQVIST (*håller händerna på ryggen, vänder sig bort från Isak och böjer sig ned till mathämtaren som Isak ställt ifrån sig*). Den der måste jag undersöka, om den inte innehåller något misstänkt, kanske ett bref eller något dylikt...

ISAK (*trycker pengarna i hans öppna hand*). Ni vill väl inte —?

BERGQVIST. Hvad jag ser, måste kontrolleras, hvad som deremot passerar bakom min rygg, angår mig inte alls! Nu skall jag föra in Hellman till er. (*går.*)

Femte Scenen.

ISAK (*ensam. Han går upp och ned och gnolar på melodien: "Vi bundit ihop en bröllopskrans" etc. ur "Friskyttan"*). Bom bomel, bom, bom, bom! Herre Gud hvad den Meyerbeer har skrivit för vackra melodier!

Sjette Scenen.

ISAK. BERGQVIST. HELLMAN.

BERGQVIST. Här är Hellman! (*lyfter upp mathämtaren på bordet. Sätter sig och äter upp all mat som finns i den.*)

HELLMAN. Ah, se Isak!

ISAK. God dag, bästa herr Hellman. Hur står det till? Bra som vanligt kan jag tro? Man ser er så sällan nu för tiden.

HELLMAN. Hur är det med min dotter?

ISAK. Hur skall det väl vara med henne? En flicka på tjugn år, som inte är gift, är ett dött kapital, som äter upp sina egna räntor.

HELLMAN. Hon har skrivit mig till att ni är den enda som ser om henne.

ISAK. Hvad skall det betyda? — Nå ja, hon har antagit mig till sin commissionär, till sin gouvernant, med ett ord — till hennes allt i allom. Hon sänder mig hit för att få ett svar af er i en viss angelägenhet.

HELLMAN. Hon har låtit säga mig, att en ung, rik man anhåller om hennes hand. Hon frågar om jag ger mitt samtycke. Säg henne, att om det är en man med hederliga afsigter, så skall jag inte ställa mig i vägen för deras lycka. (*Eftertänksamt*) I alla fall tycker jag just inte så särdeles bra om att flickan efter tre månader glömt af sin första älskare.

ISAK. Hvarför skulle hon inte på tre hela månader kunna glömma en fästman. Jag känner de som glömt sina män på bara sex dagar. Men jag skall säga henne er mening. Lef väl och förbättra er! Ni kan väl ännu hinna att bli en ordentlig människa.

HELLMAN. Oförskämda slyngel, hvad understår han sig? Jag skall mörbulta honom om —

ISAK. Vill ni förorsaka mig någon skada?! Det tycks som om det inte generade er att sitta här ett par år mer eller mindre.

HELLMAN (*som synes eftertänkande*). Isak, säg mig helt uppriktigt — hvad säga människorna egentligen om mig? Tror man verkligen att jag är en tjuvgömmare? Håller man mig verkligen för en förbrytare?

ISAK. Jag vet inte hur ni förekommer mig, ni sitter nu redan här i tre månader och tror, att folket skall säga: att ni är en engel!

HELLMAN. Man kan väl vara oskyldig.

ISAK. Kan man verkligen det? Nå ja — min sällig far var också oskyldig. (*Med eftertryck*) Och ändå

Vi äro alla lika.

känner jag personer, som skymfat och skrikit öfver honom, som om han varit en ny, tillökt och förbättrad upplaga af Rinaldo Rinaldini. Folket säger: smeden Hellman har gömt de stulna sakerna ihop med brottslingen . . . ja, ni vet ju hur alltsammans hänger ihop?

HELLMAN. Det återstår mig intet annat än döden.

ISAK. Ah bah, man tar inte så lätt lifvet af sig; nyligen var det en som sa': det återstår mig inte annat än att kasta mig ner ifrån Storkyrkotornet! — en halftimma sednare gick jag upp på tornet, och då satt den storprataren der och spelade knack med tornväktarn.

HELLMAN. Åh, det är bra långt gånget med mig — ja, bra långt. Det finns inte en enda människa som går i borgen för min ära.

ISAK. Bevisa er oskuld sjelf! Prata er fri! Det finns en hel hop andra spetsbofvar som skräflat sig till friheten vid polisförhöret.

HELLMAN (*häftigt*). Karl, jag stryper dig!

ISAK. Jo, det är en ljus människa. Jag bär hit mat till honom, och han vill strypa mig!

BERGQVIST (*ger Isak mathämtarn tillbaka*). Det var ingenting misstänkt.

ISAK (*tar fram en spilkum*). Der har ni, att börja med, lite soppa!

HELLMAN (*tar spilkumen och ser i den*). Den är ju tom.

ISAK (*ser länge på Bergqvist*). Hvad nu? hocus pocus — — tom!

BERGQVIST (*betraktar Isak tillbaka och stryker sina moustacher med välbehag*).

ISAK. Och så har jag här (*tar fram en karott*) lite kalfstek med äppelmos, (*ser att karotten också är tom och börjar ånyo att betrakta Bergqvist*), dessutom ett stycke syltpannkaka. (*då han ser att också den är uppäten, till Bergqvist*) Ni har undersökt min mathämtare med en noggrannhet som —

HELLMAN. Det går för långt! Att låta sådant
passera!

ISAK. Hvad skall jag göra?

HELLMAN. Fega människa!

ISAK. Feg? Jag?

HELLMAN. Jag tackar er för er goda afsigt, men
ni feg stackare är ni som inte har en gnista courage
i kroppen på er.

ISAK. Inte courage? Hvad vill det säga, inte nå-
got courage? När man ställde upp kanoner i kyrkbrin-
gen under marsdagarna 48, gick jag förbi med en
brinnande cigarr! Då frågas billigtvis om jag har cou-
rage eller inte?

HELLMAN. Gud vare med er, Isak! Säg Ernestine,
att hon inte skall glömma sin stackars far! Jag har ju
ingen i hela vida världen utom henne.

ISAK. Och på Isak Schnick räknar ni inte alls?
Naturligtvis — ni säger ju alltid, han har inte något
hjerter. Men han har ändå inte glömt att det var ni
som öppnade ert hus för hans stackars föräldrar. Och
när ni engång blir fri, så kom bara till honom. Han
skall inte låtsa om hela historien — trösta er och var
glad. Om tiden blir er lång, så gör se så här, och
när ni tröttnar på det, så kan ni ju för ombytes skull
göra se så der. (*för tummarna öfver hvarandra.*) Man
vänjer sig vid allting här i världen. Det kommer bara
an på hur man tar det. (*Flere fångar föras genom
salen till olika korridorer.*) Jaså, ni får sällskap, då
skall jag inte störa er längre!

BERGQVIST (*för bort Hellman*). Trösta er, herr
Hellman, ni blir nog fri snart!

ISAK (*ensam, betraktar de tomma matkärnen och
lägger ned dem i mathämtaren*). Aldrig i mitt lif har
jag varit med om konfiskation af matvaror! Men allting
går då ske här i världen! (*öppnar dörren och ropar
efter Bergqvist i stigande vredesmod*) O, du din skälm!
må du quävas och strypas på din största helgedag!

Jag önskar dig hundra länder, och i hvarje land hundra städer och i hvarje stad hundra gator och på hvarje gata hundra hus och i hvarje hus hundra våningar och i hvarje våning hundra rum och i hvarje rum hundra sängar och i hvarje säng — må du ligga hundra år sjuk i följd af dålig mage, bara för det som du ätit upp i dag för den stackars Hellman, du filfras, du stor-ätare, du — (*skyndar ut med mathämtaren*).

Förändring.

Atelier hos fotografen Ruff. Dörrar i fonden och på sidorna. Till venster en fotografisk vägg-skärm, framför densamma en stol. Midt på scenen photograph-apparaten. Fotografier på väggarna. I en fauteuil en stor mannequin i modern dräkt med hatt på hufvudet och insvept i en slängkappa; ansigtet är vändt mot fonden.

Sjunde Scenen.

BÅNG. CLARBERG. EN POJKE (*sysselsatt med preparatur vid fonden*).

BÅNG. Det är ju tusan så länge det dröjer innan en sådan der photograph blir färdig med ett strunt-porträtt.

CLARBERG (*stött*). Strunt-porträtt? — mitt porträtt!

BÅNG. Jag menar ju inte precis ditt porträtt! Porträtter i allmänhet! I alla fall så är det en simpel idé, att du tar ditt porträtt för att skicka det som present till Ernestine på hennes förlofningsdag.

CLARBERG. Hon har djupt sårat mig. Jag hämnas nobelt.

BÅNG. Igenom din photographi? — Jag skall se till att ditt conterfej blir lagdt under hennes serviett vid förlofningskalaset. När hon får se det, så mister hon nog aptiten.

POJKEN (*ställer fram ett bord längre ned på scenen och går*).

CLARBERG. Att hon skulle bära sig så illa åt emot mig! Det hade jag aldrig trott.

BÅNG. Det är ju inte emot dig hon bär sig åt på något vis, hon gifter sig ju med en annan. Och dessutom, tänk dig en dotter, som blifvit så graverad genom sin egen far. Det var mig en vådlig photograph att dröja länge! Jag har så mycket att uträtta. Jag har ännu inte läst tidningarne för i går och theaterrecensionerna. Apropos theater, så ge vi nästa söndag ett sällskapsspektakel. Vi ska' uppföra Abellino, den store rövvaranföraren; jag spelar Abellino. (*Tar fram en rôle och deklamerar:*) Hvar är han, den eländige, att jag må sönderkrossa honom! — Skurk, hvar håller du hus?

Åttonde Scenen.

DE FÖRRE. RUFF.

RUFF (*med en fotografi, förskräckt*). Min herre!

BÅNG. Har jag dig ändtligen?

RUFF. Hvad går åt er?

CLARBERG. Ursäkta. Han studerar en rôle till ett sällskapsspektakel.

RUFF. Ja så — det kan så vara. — Porträttet är färdigt, — var så god och se —

BÅNG. Utmärkt bra — superbt! Hvem skall det föreställa?

RUFF. Jag skall genast montera det. (*går*.)

Nionde Scenen.

CLARBERG. BÅNG.

CLARBERG (*suckar*).

BÄNG. Hvarför tar du nu igen på dig en så guds-nådlig mine?

CLARBERG. (*för sig*). Hur skall jag kunna vara glad? Ernestine tänker inte mera på mig! — Ah, jag är förlorad!

BÄNG (*gestikulerar*). Den som öfverlemnar honom lefvande får ett hertigdöme i utbyte. — (Jaså, redan då för tiden var det brukligt att skänka bort sådana der småsaker åt hvarandra) — Vive l'Empereur!

CLARBERG (*som förut*). Jag skulle inte ha låtit afskräcka mig för den der historien om hennes pappa, men min tant. —

BÄNG (*som förut*). Den gamla står oss i vägen och måste förgöras.

CLARBERG. Min egen far vet ju inte hvad han vill.

BÄNG. En häst! En häst!

CLARBERG (*som förut*). Mjölkhustrun, som bor i Hellmans hus, sa mig att hon likvisst ofta tänker på mig, en mjölkhustru kan väl inte ljuga heller.

BÄNG. Åh, jag känner denna giftblanderska. — Ett glas vatten, min kära vän! Jag måste vederqvicka mig. (*Han tager en af de kringstående flaskorna, medan han oupphörligen ser i rôlen*) Ah, hvilken läskande dryck! (*Han tappar rôlen och kastar flaskan ifrån sig*) Fy fan!

Tionde Scenen.

DE FÖRRE. RUFF (*med porträttet*).

RUFF. Mitt kolodium!

BÄNG. Hur fan kan ni ha så dåligt kolodium, det kan ju ingen menniska dricka!

CLARBERG. Ursäkta, herr Ruff, min vän är så distrait. — Se här betalning för både porträtt och kolo-

dinm. (till Bång) Ser du, — mitt porträtt är bra! mycket likt! (går.)

BÅNG. Hm — jag ville gerna ha ett porträtt jag också — men större. Jag skall ge det åt Leonora.

RUFF. Det är mig likgiltigt —

BÅNG. Ja, eftersom det intresserar er så mycket — så vet, Leonora är egentligen —

RUFF. Jag skall genast göra i ordning ett glas (går.)

BÅNG. Det är då tusan att människorna ska' vara så förbannadt nyfikna! Jag kan inte tåla det där eviga frågandet och utforskandet.

Elfte Scenen.

BÅNG. SMILBERG (lyssnande vid dörren).

BÅNG. Under tiden kan jag läsa vidare på min rôle. (deklamerar:) Ja, olyckligtvis är hemligheten upptäckt, och jag som verkligen stulit dessa summor, jag har mördat honom, den adle, den oskyldige. Jag hade inte en gång medlidande med det nyfödda arma barnet — också det mördade jag, ja, jag har gjort af med allesammans! (för sig i betraktelser) Den der Abelino måste ha varit läkare.

SMILBERG (för sig, i dörren). Huru? Hvasa? Jag hörde verkligen rätt! Jag lyssnade redan på honom der nere på gatan, då han för en annan person om-talade sina rysliga gerningar. Den andre har flytt som det tycks. Men den här måste vara den förrymde brottslingen! Det är den rätta! (i det han går) Fort efter polis. (går.)

BÅNG. Nu kommer det svåraste af allt — hån-skrattet. (grinar förskräckligt) Hihihini! — Hahahaha! — Åh det blir superbt! — Hvilken effekt! — Åh, se der har jag min photograph!

Tolfte Scenen.

BÅNG. **RUFF** (*kommer med ett glas, POJKEN också med ett*).

RUFF (*med glaset i hand*). Tag hit glaset —

BÅNG (*räcker honom ett dricksglas*). Se här!

RUFF. Åh nej!... Var så god och sitt. (*visar på stolen och riktar apparaten*.)

BÅNG. Der sitter ju redan en (*visar på mannequinen*).

RUFF (*skrattande medan han riktar apparaten och nedskjuter glaset*). Det är en mannequin. Den behöfs då man retoucherar porträtter, för att efter den arrangera drägten.

BÅNG. Ja-så!

RUFF. Var nu så god och håll er stilla, det är hufvudsaken.

BÅNG. Åh, jag är en lugn Svensk — frukta intet.

RUFF. Så! — nu! — (*tar bort duken*.)

BÅNG. Om ni önskar kunde jag placera mig på annat vis.

RUFF. Se så der ja, nu är redan en sittning förgäfvad — ett glas förstördt! (*tar ut glaset*.) Om ni inte kan sitta stilla så —

(*Pojken skjuter in ett nytt glas*.)

BÅNG. Ursäkta, jag tänkte att den der foten borde vara ... (*byter om det ena benet öfver det andra*).

RUFF (*under det att han kryper in med hufvudet under täcket som hänger öfver apparaten och tittar in i tuben*). Nu ber jag er, var för all del allvarsam

BÅNG (*efter en liten stund*). Ursäkta, har ni redan börjat?

RUFF. Min herre, jag stjal inte min tid.

BÅNG. Jag har heller inte kallat er för någon dag-tjuv, — men snyta mig kan jag väl få lof till. (*snyter sig.*)

RUFF. Nu ber jag er vara stilla!

BÅNG. En förskräcklig karl, — med sitt stilla och stilla! — Är det bra så der?

RUFF. Nå ändtligen!

BÅNG (*far med handen öfver ansigtet efter en fluga*).

RUFF. O ve! åter en bild förderfvad. Ni for ju med handen öfver ansigtet.

BÅNG. Det var en fluga som satte sig på nästibben. Under sådana omständigheter får ni lof att låta den som sitter, hålla en tallick flugmat i handen. Kanske man skall tåla allting hos er? Hvasa?

RUFF. I sanning, min herre, ni går för långt! —

BÅNG. Jag har ju inte rört mig ur stället!

RUFF. Ni är en narr!

BÅNG. Hvad befalls?! — Åh, ni borde blygas, ni — photograph — ni — ni! —

RUFF. Nu hemtar jag ett nytt glas — men för sista gången... Ni är nu skyldig mig sexton riksdaler, men fortsätter ni på det här viset, så lär ni nog till slut förvånas öfver hvad ni har att betala. (*går.*)

Trettonde Scenen.

BÅNG (*ensam*). Är karlen rosenrasande! Sexton riksdaler! Om jag ägde så mycket, så skulle det inte falla mig in att låta ta min photographi. Det bästa är att retirera på ett förnuftigt vis, och det sker bäst köksvägen, ner för baktrappan och öfver gården. Lefve friheten! (*går.*)

Hur lyder det receptet då,
 När fritt ett folk vill blifva? —
 Jo, bara klå och ständigt klå,
 Och presterna utdrifva.
 Och det receptet just nu följs,
 Trots klagomål från hofven,
 I landet, der ej något döljs —
 Ej ens hvad man vill Påfven. (*går.*)

Förändring.

*Ett enkelt rum. Dörr i fonden och på sidorne.
 I fonden nära dörren en gammalmodig skåpklocka.
 Ernestine inkommer från venster i en smakfull dräkt.*

Sextonde Scenen.

ERNESTINE (*ensam*). Hvar kan Isak hålla hus? —
 Han lofvade att straxt komma tillbaka med svar ifrån
 pappa angående mina angelägenheter med Renström.
 — Ack, min stackars, gode far! Om jag ändå kunde
 få lätta mitt hjerta invid ditt, om jag kunde få säga
 dig allt som plågar och oroar mig!

Mel.: ur *Bata-Clan*.

Ljufva barndomstid, ack, ägde jag dig qvar,
 Med din ljufva fröjd och dina glada dar!
 Skum af gråt nu blifvit här min klara blick,
 Faror ha mig hotat öfverallt hvarthän jag gick.
 O, må åter glädjen jag få njuta
 Och min far intill mitt hjerta sluta;
     Frid och ro,
     Dygd och tro
 Kommen åter, byggen här ert frida bo!

Sjuttonde Scenen.

ERNESTINE. ISAK (*med den tomma mathämtaren*).

ERNESTINE. Ah, se der är Isak! Nå, hur mår min far?

ISAK. Bra, men han törs inte gå ut ännu. Han låter säga er, att han inte har någonting emot er förlofning med herr Renström. Han ger er oinskränkt frihet? Det kan han ju också tryggt göra — ?

ERNESTINE. Och hvarföre skulle jag inte ingå denna förbindelse? Renström är rik, af god härkomst, och tala — ja tala, se — det förstår han —

ISAK. Kan han tala? — Kanske för mycket? Ett stort fel hos en äkta man.

ERNESTINE (*eftertänkande*). Och hvad Ferdinand beträffar — så tycktes han ju inte vara angelägen om mig. Annars hade han väl inte uppfört sig så som han gjort.

ISAK. Mamsell Ernestine, kom ihåg att hjertat har två kamrar. Tag er till vara att ni inte hyr ut den ena, medan ännu en ungarl bor kvar i den andra. Eller kanske ni redan har sagt upp honom?

ERNESTINE. Menar ni Ferdinand? (*efter en inre strid*) Han har kränkt mig så djupt genom sitt handlingssätt, så att jag . . . Renström, deremot, har visat sig så älskvärd och uppmärksam —

ISAK. Jag skall säga er, mamsell Ernestine, i äktenskapet går det alldeles till som i krig. Först vexas noter, — bankonoter — och den älskade får en mängd presenter. Ett, tu och tre — och de utgöra ett nygift par! — Efteråt visar sig, att fienden, jag menar mannen, umgås med eröfringsplaner. Så skri-des till sammandrabbningen. Hon framkastar vissa saker inför honom — han, han framkastar vissa saker inför henne, — hon kastar vissa saker *efter* honom — och skjutvapnen bli allt större och gröfre. Svärmodren, som är detsamma som en armstrongskanon, skyndar till undsättning och till slut går den husliga freden åt fanders. Så sammankallas en konferens, och det kommer inte någon fred till stånd, förr än de äkta makarna skiljas från hvarandra. Överlägg noga innan ni gifter er.

Adertende Scenen.

DE FÖRRE. EN MODEHANDLERSKA (*med en dräng som bär diverse askar etc.*).

MODEHANDLERSKAN. Herr Renström sänder mig hit med några smäsaker åt mamsell Hellman.

ERNESTINE (*glad*). Ack, de vackra sakerna — ack! (*lugnar sig och säger något affekteradt*) Lägg de der småsakerna der på bordet!

ISAK. Aha! Han lägger an på det viset.
(*Modehandlarskan och drängen gå.*)

Nittonde Scenen.

ERNESTINE. ISAK.

ERNESTINE. Se, sådana spetsar — band — och de vackra tygerna. Åh, herr Renström är en förtju-sande ung man. (*Profvar åtskilligt framför spegeln.*)

ISAK. Gud gifve att ni i lugn kunde bära de der grannlåterna.

ERNESTINE. Isak, jag vet att ni menar väl med mig. Jag har ju måst öfverlemna mig åt mig sjelf, belastad med smälek och skam — ni har delat er lilla sparpenning med mig, och det skall jag aldrig glömma.

ISAK (*trycker hennes hand*). Inte mera om det, när det blir mera kunna vi tala derom.

ERNESTINE. Renström yrkar på snar förlofning. Han frågar mig ständigt efter mina släktingar, mina svar äro undvikande, — skall jag säga honom allt? (*dröjande*) Jag tror det är bättre om jag ingenting säger.

ISAK. Det är bättre att tåga än tala.

ERNESTINE. Se'n jag såg honom för första gån-gen, säger han mig dagligen, att han inte kan lefva utan mig. Om han visste att min far vore arresterad, så skulle han kanske lemna mig för alltid. Nej, han

får inte veta något derom, nej, aldrig! — (*ser genom fönstret*) Min Gud, der kommer han, han helsar på mig. (*Besvarar hans helsning*) Gå er väg, Isak, gå!

ISAK. Skall jag lemna er ensam med honom?

ERNESTINE. Ni vet att han inte tycker om er närvaro.

ISAK. Om också dygden håller sig så tappert som ett Malakoff — så skjuter ändå ett bombardement af smicker lätt en bresch. Det faller mig någonting in: Jag skall gömma mig i klockfoderalet, och om någon fara hotar, kommer jag till er hjälp — liksom en skarpskytt. (*Går in i klockan; den slår i detsamma.*) Rättvis himmel, nu tog jag i repiter-snöret. Men, det är minsann inte så dumt som det ser ut. Så snart han skär till i växten, så låter jag klockan slå ett quartslag, och ljuger han, så låter jag den slå tre quart — skulle han till slut bli för närgången och farlig, så låter jag klockan slå timslaget fullt. (*Han går in i klockfoderalet, som Ernestine tillsluter.*)

Tjugonde Scenen.

ERNESTINE. ISAK (*i klockfoderalet.*) RENSTRÖM.

RENSTRÖM. God dag, mitt vackra barn!

ERNESTINE. God dag, herr Renström. (*för sig*) Så nobel han ser ut.

RENSTRÖM. Har ni sofvit godt i natt? Drömt någonting angenämt — min älskade Ernestine? O, mitt förtjusande barn, när skall äntligen den lyckliga timma slå, då jag för evigt får kalla er min. Ernestine, ni är min första, min sista kärlek.

(*Klockan slår ett slag.*)

ERNESTINE (*ser sig bestört om, afsides*). Han ljuger alltså redan. (*högt*) Herr — herr Renström — ni har i dag igen varit särdeles uppmärksam emot mig — dessa dyra saker — jag vet i sanning inte om jag vågar ta emot dem.

RENSTRÖM. Jag ber er, tala inte om sådana småsaker. Begär mitt lif och jag lägger det gladt vid edra fötter. (*Klockan slår fullt. Han ser sig bestört om.*) Er klocka går förut. Säg, älskade Ernestine, har ni talat vid era släktingar. Bevilja de vår förening?

ERNESTINE (*dröjande*). Jag har inga släktingar — jag står alldeles ensam här i världen. — (*Klockan slår två slag. Ernestine förskräckes.*)

RENSTRÖM. Så mycket bättre. Jag skall försöka ersätta er förlusten af era anhöriga. Hvarje timma i mitt lif — ja, hvarje pulslag skall jag egna er.

ERNESTINE. Ni lofvar så mycket. I det fallet liknar ni alla karlar.

RENSTRÖM. Nej, min älskade, för mig finns det ingen ann' qvinna på jorden! Om också en gudinna nedsteg från sin ljusa höjd, så skulle hon ändå fördunklas af er. Jag svär vid era fötter, att endast er bild . . . (*klockan slår länge*) Fördömt!

ERNESTINE (*ängslig*). Klockan har visst gått sönder. (*närmar sig klockan*) Att också det dumma slagverket oupphörligt skall störa oss. Jag skall låta reparera klockan.

RENSTRÖM. Ernestine — vi äro allena — (*ser sig omkring*) Ingen stör oss! Låt oss bekräfta vårt förbund med en kyss. (*omfamnar henne.*)

ERNESTINE. Bästa herr Renström — jag besvär er — (*klockan börjar slå och håller dermed i så länge tills att de älskande släppa hvarandra*).

RENSTRÖM. Tillåter ni att jag kastar den förbande klockan ut igenom fönstret. (*ser på klockan.*) Hon slår ju alldeles efter behag. — Ändtligen tiger den. — O, min enda, dyrkade Ernestine! (*Han närmar sig Ernestine och ser jörskräckt på klockan. Den slår ett slag. Han förskräckes, går i fullt vredesmod tillbaka, närmar sig åter Ernestine och klockan slår ånyo. För sig*) Jag dåre, hvarför låter jag narra mig af den der gamla klock-kläppen? (*Rusar emot Ernestine, kloc-*

kan börjar ånjo att hålla ett förfärligt spektakel. Ernestine drar sig rädd undan.) Jag slår den i tusen bitar! *(klockan fortfar att slå.)* Jag tror jag blir galen, lef väl, älskade Ernestine. Jag hämtar er i qväll klockan sju — fördömdt! Må väl, min engel! — Helfvetes ur! *(håller för öronen.)* Adjö! *(rusar ut.)*

Tjugondeförsta Scenen.

ISAK. ERNESTINE *(öppnar klockfoderalet.)*

ISAK *(sticker fram hufvudet genom klock-dörren och nickar hjertligt.)* Gjorde jag min sak bra?

ERNESTINE. Ni borde skämmas! Jag är högat förargad på er! *(går in i sitt rum.)*

ISAK. Hon är förargad på mig. — Och ändå har jag varit hennes räddande engel.

Tjugondeandra Scenen.

ISAK. HELLMAN.

HELLMAN *(kommer in mycket hastigt, tankfull och dyster).* Jag har inte kunnat bedra' mig, men — ah, se der är ju Isak!

ISAK. Hvem är det? Ah, hvad ser jag!

HELLMAN. Hvem var det som jag mötte?

ISAK. Är det verkligen ni, herr Hellman, eller är det inte ni?

HELLMAN. Jag blef nyss fri —

ISAK. Amnestil!

HELLMAN. Ja, Isak, sanningen segrar ändå till slut. Jag har i dag liksom för tre månader sedan apellerat till sanningen, inte talt annat än sanning, och äntligen släppte de mig lös —

ISAK. Sanning på sanning och fri? Jag vet län-der, der man just inspärrar sådant' sanningsälskande

Vi äro alla lika.

folk. Men förlåt, (*ser sig om efter en stol*) förlåt, vill ni inte sätta er? Jaså — nå — nå, ni har setat så länge!

HELLMAN. Ännu är inte min lycka fullständig. Jag har endast blifvit fri i *brist på bevis*.

ISAK. Hvad menas med bevis? Frihet är hufvudsaken. Hvad gagnar mig bevis? Savoyen kunde tacka sin Gud, om det blef fritt i följd af bristande bevis på att tillhöra Frankrike.

HELLMAN. Men hvem var det, som nyss gick härifrån — detta ansigte —

ISAK (*pekar på dörren der Ernestine gått in*). Gå dit in, så skall nog er dotter säga er —

HELLMAN. Min dotter, hvar är hon? Hvar är min Ernestine?

ISAK (*har öppnat dörren*). Der —

HELLMAN (*skyndar in med öppnade armar*). Mitt barn! (*går.*)

Tjugondetredje Scenen.

ISAK (*ensam*). Han kom i rättan tid, precis som jag då jag slog på väckaren i rättan tid. Med herr Renström tycks det inte stå rätt till. När jag lät klockan slå, och såg honom förskräckas, kunde jag straxt se hvad klockan var slagen hos honom. (*klockan slår fullt timplag*) Kan man se, nu slår hon af sig sjelf! Och så är det också här, (*pekar på hjertat*) med det här urverket som hvar och en för med sig till världen! Så fort man vill göra något ondt, så börjar det att slå af sig sjelft!

(*Mel.: »Hjertat och Cylinderurets».*)

Af hvilken tro man är,
Man städs i hjertat bär
Det urverk som högt slår
När syndens väg man går;

Om man är jude eller christen
 Man noga lyssna bör
 På klockan tills man dör,
 Och glad flyr anden
 Till bättre landen.
 Den nöjd der träder in
 Med salighetens mine, —
 Ja, allt blir annat
 När verket stannat.

En fattig moder går
 Med sorgens djupa sår
 Till läkarn, honom ber:
 "Se om mitt barn!" — Han ler —
 Ty millionären honom väntar —
 "Om barnet dör, ej nöd,
 Då spar ni in ert bröd!"
 Han uret glömmar
 Som svaret gömmer:
 En mor en moder är,
 Och hjertat känslor bär
 Hos arma lika,
 Som hos de rika.

Om herr ministern sagt:
 På judar gifven akt,
 Emanciperar man
 Dem, ej beräknas kan
 Hvert det till slut med dem skall landa,
 De alltför mycket fått
 Utaf båd' smått och godt,
 De bara skoja
 I slott och koja. —
 Ej hör han klockan slå
 Som frågar enkelt: nå —
 Statsvigilancen,
 Hvad sägs om branchen!?

Slut på Andra akten.

TREDJE AKTEN.

Ett Apothek. Dörr i fonden som leder till gatan och två sidodörrar. På väggarna hyllor med burkar och flaskor. Till venster disken och provisorernas arbetsplats, betäckta med flaskor, skålar, burkar, vågskålar, vigrer, askar o. s. v. Närmare avantscenen en hylla med flaskor och burkar, hvars etiketter äro läsbara för publiken. Till höger en stor jernmortel på golvet.

Första Scenen.

RAHM. CLARBERG (*väger af medikamenter*). BÅNG (*läser i en tidning och rifver samtidigt något i en mortel*).

RAHM (*med hatt och käpp*). Jag måste upp i magistraten, herr Bång.

BÅNG (*ifrigt läsande*). Ännu är intet afgjort om konferensen. (*till Clarberg*) Ser du, du trodde det inte, jag sa' ju det förut. I alla fall kommer någonting märkvärdigt att inträffa.

RAHM. Herr Bång, hör herrn inte?

BÅNG (*som förut*). På Adriatiska hafvet synas återigen engelska kryssare, de ha funnit en öfvergifven kanonbåt. (*till Clarberg*) Den borde man skänka till Tyska flottan.

RAHM (*skriker*). Men så hör då, herr Bång!

BÅNG (*förskräckt, tappar tidningen*). Hm — Förbundsconfederationen — patron — ville jag säga.

RAHM. Jag måste gå ut för att tala med borgmästar Roth.

BÅNG. Beklagar.

RAHM. Huru?

BÅNG. Närvaron af ett sådant snille som ert, måste naturligtvis lifva de unga pharmaceuterna. Vi ha ofta haft tillfälle beklaga oss öfver frånvaron af ert snille.

RAHM. Passa bara på er collega, så att allting går ordentligt till. Se'n det inte blef något af med hans bröllop med smedsdottren, så är han ju alldeles confus — ja, så confus att jag (*pekar på pannan*) fruktar det värsta.

BÅNG. Tror herrn det? (*pepar också på pannan*) Nej! (*pekar på hjertat*) Den som har ondt här, (*pekar på hufvudet*) har inte ondt der.

RAHM. Adjö. Jag litar på er. (*går.*)

Andra Scenen.

BÅNG. CLARBERG.

BÅNG. Patron tycker att du är för mycket tank-spridd, Ferdinand, — hörde du? Se nu bara, — nu har du ju blandat piller ihop med nux vomica. Ja, på det viset kan patienten ta mig fan inte veta hvad han skall göra.

CLARBERG. Ack, Bång — du har rätt, jag har tappat hufvudet. Historien med Ernestine har angripit mig så oerhördt. Se'n hennes far blifvit fri, har fästmannen på en gång försvunnit och folket pratar om tusen olika saker. Den ena historien är värre än den andra. Renström skall ha förskingrat en stor summa penningar.

BÅNG (*har satt sig och läser tidningen*). Några stormaktär vilja ta' del i — jag önskade att de en gång flugo sin beskärda del.

CLARBERG. Hon lär ska' vara sjuk, den stackars flickan, mycket sjuk. Jag var hos henne, men hon tog inte emot.

BÅNG (*läser*). Författaren till det nya skådespelet blef under aftonens lopp dömd till fyra års tukthus. Hvad för något? Ack — jäså — jag rutschade öfver spalten in ibland rättgångs- och polissaker, — tvenne gånger inropad. Jag är så förbannadt distrahit i dag igen.

Tredje Scenen.

DE FÖRRE. EN LÄRGOSSE *Sedan en TJENSTEFlickA.*
Slutligen ett mycket magert FRUNTIMMER.

LÄRGOSSEN. För två skilling rättgift.

BÅNG. Clarberg, ge honom du!

CLARBERG. Ack, min stackars Ernestine. (*stadnar försjunken i betraktelser.*)

TJENSTEFlickAN (*kommer*). God dag, herr Bång!

BÅNG (*mycket artig*). Ah, se god dag, mitt vackra barn!

TJENSTEFlickAN. Nådig frun helsar och ber att herrn skulle vara god och låta henne få litet rhabarber, vår lilla apa har fått så ondt i magen.

BÅNG. Med största nöje!

DEN MAGRA DAMEN (*kommer in och lägger tillgjordt och behagsjukt pengar på disken*). Får jag lof att få för sex skilling réglisse.

BÅNG (*upprepar*). Rättgift — Rhabarber — Réglisse. (*Tar ner en burk från hyllan, på hvars etikett står: arsenik, och ställer den framför sig så att publiken kan läsa etiketten.*) Det är tusan så mycket det går åt af det här nu för tiden — se här är Rhabarber för lilla apan! Jag har gett er halftannat lod på en gång för att det skall räcka. Var så god och helsa herrskapet så mycket.

TJENSTEFlickAN. Nästa söndag är det bal ho La Croix. Herr Bång kommer väl dit som vanligt?

BÅNG (*sakta till henne*). Jo, ditåt lutar det! Om lilla vän vill gå på spektaklet någon dag i nästa vecka, så säg mig det bara. (*högt*) Vål bekomme!

TJENSTEFLOCKAN. Adjö!

CLARBERG och BÅNG (*på en gång*). Adjö!

BÅNG (*ställer burken på sitt ställe och tar ned en annan, på hvilken står Réglisse*). Se här är råttgiftet. Akta er, unge man, att ni inte tar för mycket! Se upp att det inte sker någon olycka!

LÄRGOSSEN. Ja bevars. Adjö!

BÅNG och CLARBERG (*på en gång*). Adjö!

BÅNG (*tar ned en tredje burk, på hvilken står: Rhabarber*). Här, min nådiga — det var ju jungfruskinn? — Ja — ja — réglisse. Ni är visst mycket lidande?

DAMEN. Jag är sängerska och har så svårt att hemta andan.

BÅNG. Ja det kan man se, ni har ett klent bröst.

DAMEN. Adjö!

BÅNG och CLARBERG (*på en gång*). Adjö!

Fjerde Scenen.

BÅNG. CLARBERG.

BÅNG. Hvad är det?

CLARBERG. Jag har blandat aqua destillata med pulvis laxativus.

BÅNG. Du är förskräckligt confus! Menniska, är du galen? Du lär väl en gång göra någon olycklig med dina blandningar!

Femte Scenen.

DE FÖRRE. ISAK.

ISAK. Jag hörde af grannarne att han skall vara anställd här på det nya ap'theket. Himmelens Gud,

der står han ju och pulveriserar. Hon grämer sig till döds, — och han ser heller inte ut som om han lefde. Isak — du måste blifva en medlande stormakt, — dig kan i alla fall ingen skada ske.

BÅNG. Hvad behagas? Minsann, det är han! (*sakta till Clarberg*) Du — din Ernestines beskyddare — han som tagit henne så ofta under armarne. —

CLARBERG (*ond*). Hvad vill ni här? Ni har öfvertalat Ernestine att lyssna på Renströms kärleksutgjutelser. Ni är skuld till allsammans.

ISAK. Jag? Hvad behagas? Jag?

CLARBERG. Ni borde ha afrådit henne, men troligtvis har den der fina herrn bestuckit er. Hvad vill ni här — laga att ni kommer härifrån.

BÅNG. Ska' vi kasta ut honom?

ISAK. Ursäkta, hvad är det för ett sätt? Jag kommer hit som kund, och ni vill köra mig på porten?

BÅNG. Som kund!

CLARBERG. Hvad vill ni ha, ni —?

ISAK (*besinnar sig*). Ge mig ett fräspulver, jag har örsprång. Men var så god och låt mig få det i vatten. Jag vill genast ta in det, här!

CLARBERG (*bereder ett fräspulver*).

ISAK. Ernestine skall hämta den medicin här som doktorn förskrifvit åt henne. Jag har skickat hit receptet med en annan.

CLARBERG. Se der är ert fräspulver.

ISAK. Jag tackar. (*dricker*.) Se der. (*ger Clarberg glaset*.) Hon kommer ändå inte. Ja, då måste jag väl ta ett fräspulver till. Ge mig ännu ett fräspulver! (*för sig*) Jag vill gerna stifta fred emellan Ernestine och Clarberg.

CLARBERG (*ger honom att dricka*). Se här.

ISAK. Himmelske fader! Jag kyler af mig och är inte det minsta varm!

CLARBERG (*tar glaset*). Så, nu anhåller jag om 6 skilling.

ISAK. Vänta. Ni kan ju inte veta om jag inte vill förtära något annat. (*för sig*) Hon kommer ännu inte. (*klagande*) Ack, ge mig ännu ett fräspulver. Om hon inte kommer snart, så förkyler jag mig och ådrar min mage en rheumatism.

CLARBERG (*för sig*). Satans karl! — (*högt*) Se der. (*ger honom ett tredje glas.*)

ISAK. Tackar!

Sjette Scenen.

DE FÖRRE. EN FATTIG HUSTRU (*hennes dräkt utvisar den största fattigdom*).

HUSTRUN (*räcker fram ett recept*). Ack, bästa herr ap'thekare, var så snäll och låt mig få de här medikamenterna, mitt stackars barn håller på att dö.

BÄNG. Ni vill väl ha dem för inte — hvasa?

HUSTRUN. Ack ja, bästa herr ap'thekare, jag är så fattig. Min man har också varit sjuk och har inte på hela fyra veckor förtjent något.

BÄNG. Hvarför har ni inte låtit skriva under receptet af någon fattigläkare?

HUSTRUN. Doktorn var inte hemma, och då sprang jag till en annan som inte är fattigläkare. Jag var i så stor ångest för mitt arma barn.

BÄNG. Ja, kära madam, då finns ingen annan råd än att ni först går till församlingens pastor och låter ge er ett fattig-betyg, se'n får ni gå till er värd och låta skriva under det; se'n har ni bara att anmäla er hos fattigvårdsstyrelsen för att få intyget stämplat. Kom så igen, så skall ni få medikamenterna.

HUSTRUN. Herre Gud, under tiden dör ju mitt stackars barn.

ISAK. Der har ni två riksdaler. Låt ge er medikamenterna utan betyg.

HUSTRUN. Huru? (*kysser hans hand*) Ack, ni goda, kära herre!

BÅNG (*förtrytsamt*). Den der karlen blandar sig då i allting.

ISAK. Tills alla de der herrarna hinna skriva under hennes betyg, kan ju menniskan få ett barn till.

BÅNG (*till hustrun*). Kom tillbaka om en kvarts timma. (*hustrun går*).

ISAK. Skall jag låta ge mig ännu ett fräspulver? Jag hackar redan tänderna. Gud ske lof, der är hon!

Sjunde Scenen.

DE FÖRRE. ERNESTINE (*blek och nedslagen.*)

CLARBERG (*förskräckt*). Ernestine!

BÅNG. Det är hon! Hon vet visst inte af att vi, för vår distractions skull, blifvit bortkörda från den andra ap'othekarn.

CLARBERG (*ställer sig framför den stora morteln till höger och stöter i den*).

ERNESTINE. Äro medikamenterna efter doktor Riis' recept färdiga?

BÅNG. Straxt. (*läser receptet*) Drachmas duas herba hyosciami — unciam unam — Gummi arabicum. (*bockar sig för henne*) Jag vet inte om jag har den äran att — har två gånger haft det nöjet att — unciam unam (*tar något ur en burk*) Ni känner kauske inte mera igen mig? — Gummi arabicum. (*han har lagt ifrån sig hennes recept och tar fram ett annat ur sin ficka.*)

ISAK (*till Clarberg*). Hör, herr Clarberg — hvarför tittar ni i andra väggen?

CLARBERG (*slår med foten bakåt för att träffa Isak*).

ISAK. Han tycks inte vara fredligt sinnad.

BÅNG. De här medikamenterna ska' visst användas för hufvudvärk —

ERNESTINE. Nej, för feber.

BÅNG. Jaså! — Då måste jag ge er något annat, ty tar ni in det här, så får ni hufvudvärk. (*till Clarberg*) Du, Clarberg, hvar står herba hiosciami?

CLARBERG (*sakta*). Om jag går härifrån, så ser hon mig ju.

ERNESTINE (*som igenkänt Clarberg, skriker till*). Det är han!

BÅNG. Hon svigtar, Clarberg, hon mår illa.

CLARBERG (*skyndar till hennes hjälp*). Ernestine!

ERNESTINE (*repar sig*). Min Gud!

ISAK (*gnuggar händerna*). Det går bra, det går bra.

CLARBERG. Ni mår inte väl?

ERNESTINE. Jag hade ingen aning om att jag skulle träffa er här — i så fall hade jag visst inte —

CLARBERG (*förlägen*). Åh det gör ju ingenting —

ERNESTINE. Jag har varit sjuk, mycket sjuk och är ännu så svag.

CLARBERG. Jag ber, genera er inte, var som hemma hos er. Hur står det till i ert hem? Allt godt och väl? Hur mår er herr man?

ERNESTINE (*darrande*). Herr Clarberg —

CLARBERG. Jaså, det var sannt det, — han har ju — eller rättare sagdt, ni är — egentligen så är det han som —

ERNESTINE (*gråter*). Min Gud!

CLARBERG. Naturligtvis, en fattig provisor glömmar man snart, när en sådan der — rik —

ERNESTINE. Ferdinand —

CLARBERG. Det är sannt, jag ber — det är min skuld — jag skulle inte ha lyssnat till förtalet, — jag skulle ha låtit mina gamla tanter få pladdra bäst de

ville, — jag skulle ha rådfrågat mitt hjerta och inte någon annan, ja, det är endast min skuld att det gått ända derhån —

ERNESTINE. Nej, *jag* har felat, endast jag.

CLARBERG. Jag bar ju mig inte åt som en man, nej som en pojke.

ERNESTINE. Nej, det var min skuld, Ferdinand.

CLARBERG. När det är försent, då kommer man först underfund med det rätta —

ERNESTINE. Ja, när allting redan gått på tok, så —

ISAK (*sticker fram sitt hufvud mellan begge*). Är då redan allt på tok? Allting förlorat? Kan man inte glömma hvad som passerat? Kan man inte fira en försonings-fest? Känner ni inte kärlekens räknekonst i enkla tal? (*räknar på fingrarna.*) En förlofning, två gånger uppslagning, tre gånger förlorar man hufvudet, fyra gånger spionerar man på hvarandra och säger: ysch — ni — o! och så köper han något vackert för en grön tia och man försonas igen. (*måste talas mycket fort och räknas på fingrarna.*) Hvem kan väl vara så brushufvad och inte —

ERNESTINE. Ja, men det går aldrig an.

CLARBERG. Jo bevars hvad det går an. (*öppnar famnen*) Allt skall vara glömt!

ISAK. Nå, gratulerar.

ERNESTINE. Min käre Ferdinand. (*de omfamna hvarandra*).

BÅNG (*som skrifvit utanskrifterna på medikamenterna*). Två gånger om dagen, morgon och qväll. (*ger Ernestine medikamenterna*).

Åttonde Scenen.

DE FÖRRE. FRU PROPP.

FRU PROPP. Alltså såg jag inte galet från mitt fönster! Den ovärdiga flickan ränner ännu efter min

brorson, en så'n gemen slinka, som narrat en rik fästman — naturligtvis drog han sig ur spelet, han måste absolut skämmas ögonen ur sig för en sådan familj, ett sådant patrasck!

ISAK. Jag anser att man bör tillkalla polis.

FRU PROPP (*till Clarberg*). Du, din lättsinniga pojke, är du då oförbätterlig? Har du då alldeles glömt, att den der mamsellens far varit slagen i bojor?

ISAK (*sakta*). Jag önskar att ni blifvit slagen — i stycken!

FRU PROPP. Och då återfinner jag dig i en sådan ställning. En riktig tablå! — Jag tror min själ och Gud att du kysste henne också. Till slut låter du väl förleda dig till att stjäla. Vår familj är vanhedrad, — skymfad, — jag ser väl till slut min herr brorson inför polisen.

ISAK. Polis! Polis!

CLARBERG. Nu är det nog, min tant. Jag har år ut och år in fördragit mycket af er — ja, jag har låtit behandla mig af er som ett barn, — men nu går det för långt! (*stampar i golvet*.)

BÅNG (*tappar liksom af förseelse den stora mortelstöten vid fru Propps fötter*). Ja, mycket för långt!

FRU PROPP (*förskräckt*). Hvad vill det här säga?

CLARBERG. Jag har förlåtit Ernestine, det må ha händt hvad som helst, jag tror hennes far om att vara en bra och hederlig karl och gifter mig med hans dotter.

BÅNG (*har itändt en panna, i hvilken han röker med Persiskt Insekts-pulver*).

FRU PROPP. Så? Men jag gör dig arflös, ja, totalment arflös. Jag är dessutom af herrns åsigt, att man låter hemta hit polis.

CLARBERG. Som ni behagar. Jag tackar för testamente af sådant der folk som tar heder och ära af sin nästa.

FRU PROPP. Hvad? Du din eländiga människa! Du otacksamma pojke! Är det tacken det? Skäms! Skäms! Att vilja ta en sådan person! Fy tusingen!

ISAK. Hvarför gör ni ett sådant spektakel? Ni skymfar dottern, skäller på fadern och alla människor, — ni säger att det är dåligt folk, — hvarför skäller ni inte så gernaa på er sjelf? Ni sysselsätter er med alla människor, därför att tiden annars skulle bli er förlång. Om en ung flicka har en ny sidenklädning på sig, — straxt heter det: Nå hvem vet hur hon kommit åt den. Om en handlande står i sin boddörr och ser ledsen ut, straxt heter det: han slår vantarna i bordet — han är bankrutt och skyldig Gud och hela världen. Om en grannfru händelsevis får en liten present, så är det ett tissel och tassel, det pratas och sqvallras i alla vrår — så länge tills att den stackars modrens ära är för vind och våg. Hellman — han har genomgått sitt straff, men nu är jag fan så nyfiken att veta, när ni en gång kommer i kurren.

BÅNG (*kommer ända in på henne med den rykande pannan*). Ursäkta, jag måste jaga flugorna på flykten.
(*Fru Propp går ursinnig sin väg.*)

ISAK. Bravo! Persiskt insektspulver emot gamla tanter och svärmödrar!

BÅNG. Jag anhåller om patent derpå på tio år.

Andon Scene.

DE FÖRRE (*utom fru Propp*).

ERNESTINE. Ferdinand, hur skall jag nog kunna tacka dig för att du tar min stackars fars försvar. Ack, om hans oskuld redan vore lagd i dagen!

ISAK. Blir nog! — Blir nog — det går jag i godo för. Kom mamsell Ernestine — Isak Schnick skall ställa allt till rätta. (*Isak och Ernestine gå.*)

Tionde Scenen.

RAHM. BÅNG. CLARBERG.

BÅNG. Ap'thekarn! (*låtsar arbeta.*) Han får inte veta något om dagens händelser, i så fall kunde ett minister-ombyte äga rum.

RAHM. En sådan rök härinnet!

BÅNG (*som om han ingenting märkte*). Rök?

RAHM (*ser sig omkring*). Kanske någonting som tagit eld?

BÅNG. Nej, här har inte röckts med någonting.

RAHM. Har annars något förefallit?

BÅNG. Obetydligt, egentligen alls ingenting!

Elfte Scenen.

DE FÖRRE. LÄRGOSSEN.

LÄRGOSSEN. Mästarn låter säga er att med junfruskinn dödas inga rättor, inte en gång med käringskinn.

RAHM (*låter sin hatt falla i den stora morteln*). Hvad hör jag — réglisse i stället för rättgift.

CLARBERG (*ger pojken gift ur arsenikburken*). Bång har visst tagit ur orätt burk. (*pojken går.*)

Tolfte Scenen.

DE FÖRRE. DET MAGRA FRUNTIMRET.

DAMEN. Det är gement. Jag begärde réglisse och ni ger mig rhabarber.

RAHM. Herr Bång!

BÅNG (*förlägen*). Clarberg är så ofta distrait — se här är réglisse. (*ger damen som går.*)

RAHM. Det går för långt, mina herrar. Ni ä' galna, splitter galna. På det här viset törs jag aldrig lemna ap'theket.

BÅNG. Clarberg är så, — ack, de unga förälskade nu för tiden —

Trettonde Scenen.

DE FÖRRE. TJENSTEFlickAN (*störta in*).

TJENSTEFlickAN. Lilla apan är död! Nådig frun är alldeles tröstlös; se här är resten på medikamenterna tillbaka.

RAHM (*undersöker medikamenterna och ryser*). Arsenik!

TJENSTEFlickAN. Huru? Herr Bång, om jag talar om det för frun — så —

BÅNG (*trycker hennes hand*). Tst! De la Croix om söndag — (*högt*) Det var motgiftet. —

(*Tjensteflickan går.*)

BÅNG. Den fördömda apan!

CLARBERG. Nu vete Gud hvad Bång har tänkt på.

BÅNG (*bestört*). Det var Clarberg som — (*för sig*) Åh, om jag nu hade arsenikburken till hands, så vore jag i stånd till att förgifta mig sjelf. Hvar står Blåsyran? Finns inte någon Belladonna till hands? (*smyger fram till den stora morteln och stöter af alla krafter i den*).

RAHM. Alla ä' uppsagda, — alla! Ni lemnen begge två mitt hus.

BÅNG. Herr Pa —

CLARBERG (*afslutar ordet ängsligt och stammande*). — tron!

RAHM. Mitt rykte är förbi.

BÅNG. Herr Pa —

CLARBERG. — tron!

RAHM. Jag vill inte se er mer! i morgon beger ni er af, hör ni! — Jag vill inte se någon af er! —

Förstår ni? (*vrider händerna*) Arsenik, — arsenik! —
Hvar är min hatt?

BÅNG. Jag vet inte, — jag håller på med mandeldeg.

RAHM. (*Drar fram sin hatt ur morteln. Den är alldeles sönderbultad.*)

BÅNG. Svart mandeldeg — en naturens nyck!

RAHM. Min nya hatt, — förryckta menniska, dårhushjon, jag drar af hatten på er lön! (*går i full ilska in till sig.*)

Fjortonde Scenen.

CLARBERG. BÅNG.

CLARBERG (*bestört*). Bortkörd? — Än se'n? — Jag har ju min Ernestine. Allt annat är mig likgiltigt. (*tar sin hatt och går*).

Femtonde Scenen.

BÅNG (*ensam*). Bortkörd? — Clarberg uttalade det der ordet med en viss munterhet. Jag är alltså återigen utan plats. Friherre således! Ett passande epitet för den som funderar på att vara eller inte vara. Men fan vet hur man skall vara för att vara en ap'hekare i lag. — (*Han kastar af sig sin arbetsrock, tar på sig en slängkappa som hänger på väggen och skyn-dar ut.*)

Förändring.

Levis bostad. Gamla kläder på väggar och bord o. s. v. Till höger en stor koffert.

Sextonde Scenen.

Gamla Levi kommer ut ur ett inre rum hostande och haltande. Han stöder sig på en kryckkäpp. Med honom Isak.

Vi äro alla lika.

LEVI. Nå hvad vill du?

ISAK. Jag tycker mig flera gånger ha sett en viss bekant herre, insvept i en vid kappa, smyga ut och in här. Helt nyss såg jag honom igen. Har jag sett rätt så är det —

LEVI. Himmels Gud! Misstankar? — Du gör mig orätt. Vi ä' ju landsmän!

ISAK. Se här har du tio riksdaler! Säg mig nu hvad herr Renström har med dig att skaffa?

LEVI (*tar penningarne*). Han begär min afiidne sons pass.

ISAK. Vill han resa sin väg? Om du gör hvad jag ber dig om, så skall du få hundra riksdaler.

LEVI. Gör mig inte olycklig, Isak, jag besvär dig det vid din hustrus och dina barns lif.

ISAK. Hvad behagas? Svär så gerna vid *din* hustrus och *dina* barns lif. Han kommer. Följ mig, jag skall förklara allt. (*De gå in i ett annat rum.*)

Sjuttonde Scenen.

RENSTRÖM (*insvept i en vid kappa, ser sig ängsligt omkring*). Den förbannade notarien, den satan är mig ständigt i back och häl. — Han tycks ha' känt igen mig, trots mitt skägg som jag nu lagt mig till. — Han hade ofta affärer på kontoret der jag var; den gamle Levi måste rädda mig. Jag hör steg, — fort dit in! (*skyndar in i ett rum.*)

Adertonde Scenen.

SMILBERG (*sticker in hufvudet genom fonddörren och stiger försigtigt in*). Den här gången skall den spetsbofven inte undkomma mig. Jag går miste om min nya anställning om jag fortfarande häktar oskyldiga personer. I dag har jag återigen begått en blunder. Jag arresterade en kamrer i stället för den riktiga skoja-

ren. Jag har blamerat mig alldeles förbannadt! — Men den här gången har jag honom säkert! — Hvar kan han ha gömt sig? Hvar är den gamle Levi, han måste hitta på något medel för att hålla tjuften kvar, tills jag hinner anskaffa polis. Ah, Levi!

Nittonde Scenen.

SMILBERG. ISAK (*i Levis kläder*).

ISAK. Ja, just jag, herr notarie —. Hvad befäller ni?

SMILBERG. En skurk har smugit sig in hit till er.

ISAK (*förvånad*). Ve mig!

SMILBERG. Samma brottsling — som smeden Hellman lät undkomma.

ISAK (*darrar och skriker till med vanlig röst*). Hellman? (*i Levis ton*) Hvar är han då den nedriga menniskan?

SMILBERG. Förmodligen har han gömt sig här i era rum. Får jag fatt i honom, så är min lycka gjord och jag har utan tvifvel min befordran. (*ser igenom nyckelhålet*) Det är han!

ISAK. Då är han fast. Ni skall veta att gamla Levi har ett fint hufvud.

SMILBERG. Ni skall inte bli utan ni heller. (*för sig*) Den gamla spetsbofven får inte en skilling.

ISAK. Jag har utfunderat en fiffig plan! Det vore väl möjligt att den bofven skulle sticka ihjäl den första som närmade sig. Göm er därför i den här kofferten. Jag skall sedan låta bära ned den i portgången. Ni kan ge akt på honom genom nyckelhålet, och kasta er öfver honom när han, utan att ana någonting, går sina färde.

SMILBERG. Superbt (*omfamnar honom*). Ni förtjenar att vara christen. Jag har honom! jag har honom! — jag skall hemta polis — vänta din spetsbof! (*skyndar ut.*)

Tjugonde Scenen.

ISAK, straxt derpå RENSTRÖM.

ISAK. Ännu har ni inte avancerat, herr notarie! Alltså, Renström är den förrymde brottslingen! Gud har i sin nåd beskyddat Ernestine, då han lät fadren komma i rättan tid tillbaka. (*öppnar dörren*) Kom ut min bästa herre!

RENSTRÖM (*ser sig omkring*). Har han gått?

ISAK. Han köpte bara en gammal stol.

RENSTRÖM. Gamla pappa, du vet att jag är spendabel. Hur är det med passet?

ISAK. Ja, jag vet att ni är spendabel, men jag måste veta ännu mera. — Om ordspråket inte sa: »De små tjufvarna hänger man och de stora låter man gå,» så skulle jag inte veta af, att ni vore en stor.

RENSTRÖM (*lugn*). Jag ger dig 5,000 riksdaler för din sons pass.

ISAK. Ni betalar passet så bra som om det vore fråga om en god tenor för opran. Men — si — det är ändå förbannadt farligt — att —

RENSTRÖM (*för sig*). Kanske jag kan öfverlista den gamla satan. (*högt*) Se här har du aktier af 100,000 riksdalers värde. Jag har kommit öfver dem ganska billigt hos Sjöbom & C:o, med hvilka jag förr stått i förbindelse.

ISAK (*för sig, liksom träffad af blixten*). Sjöbom & C:o, der min far var anställd. (*högt*) Gif hit.

RENSTRÖM (*afsides*). Den gamle narrn, han tar de der amortiserade dokumenterna; så fort han försöker sälja ett enda af dem, så blir han arresterad. Under tiden är jag öfver alla berg och backar.

ISAK. Det är förmodligen samma aktier, för hvilken bokhållar —

RENSTRÖM. Tyst!

ISAK (*utom sig, till Renström*). De äro stulna. En annan blef arresterad. (*för sig*) Min stackars far!

RENSTRÖM (*för sig*). Den gamle blir alldeles kollarig af bara glädje — och aktierna bringa honom i förderfet. Min förmögenhet, som jag i dag hemtat från ett säkert gömställe, för mig som rik man till Amerika. (*högt*) Jag har inte kunnat lemna staden utan pass, dessutom uppehöll mig en dum kärlekshistoria.... Men nu dröjer jag inte längre, — tyst, någon kommer! (*vill skynda in till höger*) Ni skall få veta mera se'n!

ISAK (*öppnar dörren för honom*). Hit in, det kunde hända att notarien — (*Renström försvinner*).

Tjugondeförsta Scenen.

ISAK (*faller ned på sina knän, och knäpper andäktigt ihop händerna*). Du har dem i dina händer, Isak! Din gamle faders ära är räddad! Din far, som smärta och förtviflan sänkt i jorden! Skratta Isak, du törs nu visa dig som son af en ärlig far, ibland de andra människorna! Jorden gömmer ett hjerta som brustit af skam och blygsel. Men vänta, Isak! Förlora inte hufve't för det! Annu har du mycket att uträtta! Tänk inte bara på dig sjelf, tänk också på din välgörerska! — Min Gud!

Tjugondeandra Scenen.

ISAK. SMILBERG.

SMILBERG. Poliskonstaplarna hålla sig i ordning. Jag har befallt alla att följa era ordres. Jag kryper alltså i kofferten. (*stiger i kofferten*) Så der ja! här har jag en pistol, jag inväntar det gynnsamma ögonblicket, tittar igenom nyckelhålet — och störtar på honom. (*Han slår ned locket öfver sig. Isak tar ut nyckeln ur låset.*)

ISAK. Alltså, den der har jag också i säkerhet.

Tjugondetredje Scenen.

DE FÖRRE. POLISKONSTAPLARN (*omygga in*).

ISAK. Jaså, ni vill ta' fast tjuften? Han har gömt sig der i kofferten! Jag har läst till den och tagit ur nyckeln. Om han också skulle skrika och förändra rö-

sten, så släpp inte ut den spetsbofven. (*Poliskonstaplarna bära bort kofferten.*)

Tjugondeffjerde Scenen.

ISAK (*ensam*). Adjö, herr notarie, må det der advancementet bekomma er väl! (*ser ut igenom fönstret*) Der gå Hellmans gesäller till arbetet. De komma som om de voro kallade. Pst! — Kom hit smeder — hit, skynda er!

Tjugondefemte Scenen.

ISAK. SMEDSGESÄLLER.

ISAK. Er mästare råkade i olycka därför att han nte tog fast en förbrytare. Jag har fångat den skurken och han är derinne. Hjelp er mästare att återfå ära och namn.

ALLA. Med glädje! Med glädje!
(*Isak öppnar dörren, gesällerna komma ut med Renström.*)

Tjugondesjette Scenen.

DE FÖRRE RENSTRÖM.

RENSTRÖM. Eländige, du har förrådt mig! Jag stryper dig! (*han blir fasthållen.*)

ISAK (*kastar bort sin förklädnad*).

ALLA. Hvad!? Isak! (*gesällerna släpa bort Renström under häftigt allarm.*)

Tjugondesjunde Scenen.

ISAK (*ensam*). Den gamle Levi är inte rädd! — Sonen af den gamle Schnick, som man tagit äran ifrån, har arrangerat alltsammans. (*Knäpper ihop händerna*) Men dig tackar jag, fader i himmelen, alla människors beskyddare, som hjälpt mig att hjälpa min välgörare, att återskaffa honom hans ärliga namn och att bevisa honom, att juden är tacksam och har ett klappande hjerta för sina medmänniskor; om han återigen förebrår mig ... och ännu en gång talar om den der judiska egen-

nyttan, så skall jag nu som alltid svara honom: Egen-
nyttan är driffjedern för människans alla handlingar, och
i fråga om ädla handlingar, så är den en ädel egennytta.
Med ett ord, hvar och en här i världen är mån om si
fördel, och högt eller hemligt gör sig hvar och en den
frågan: »Hur skall det gå för mig?»

(Mel.: »Fünfmal hundert tausend Teufel».)

Ack, hvad får ej juden tåla
Derför att han om sig är?
Alla men'skor äro snåla,
Tro att egennytta klär.
Ack, man städs skall stå till rätta
Derför att man tänkt på sig,
Derför att man främst vill sätta:
»Ack, hur skall det gå för mig?»

Vid det Franska kejsarhofve'
Finns eu man som tänker så:
»Pressfrihet jag gerna gäfvé,
Men, hur skall då med mig gå?
Om en hvar har rätt att skrifva
Hvad han tänker inom sig,
Hvad skall då väl af mig blifva?
Ack, hur går det då med mig!?

Om åt kökskastrulln, det våpet,
Husfrun säger: »Hör Lisette!
Steken som står qvar i skåpet
Genast uppå elden sätt,
Vi ska' äta den till qvällen,
Men för all del skynda dig!
Suckar, köksans vän, gesällen:
»Ack, hvad blir då qvar åt mig!?

Hela världen nu regleras,
Stater flyttas hit och dit,
Och de alla bra regeras
Medelst statslån och credit.
En och annan sjelf sig plågar

Och på skrufvar håller sig,
Schlesvig-Holstein ständigt frågar:
»Ack, hur skall det gå med mig!?

Communismus nu predikas,
Och det är visst högst charmant
Att få ta utaf de rikas
För att lefva, — d'ä galant!
Samvetsgrannt man allt fördelar,
Verlden lyckliggör då sig —
Rotschild dock visst ej mankerar
Fråga: »Hvad blir då af mig!?

När vårt national-museum
En gång färdigt visar sig,
Sjunga vi ett grannt Te-deum,
Mästarn sitt: »hvad blir af mig!?
Och om nischer skall man strida
Med Berzelius och Linné,
Ty vi ha änn' fler solida
Som hestämndt vill vara med.

Om en Svensk en skål vill hålla
För förenta riket, och
Råkar till att Sverige trolla
Framför Norige, ä' det en bock.
Ty en norrman har för handen
Sätta främst i rummet sig,
Svär sitt: »Det var sjelfva fanden,
Tænker de att glömma mig!?

(går.)

Förändring.

*Hellmans verkstad med eldstad. Nära åskådaren
åtskilliga städ och bord med smedsarbeten och verktyg.*

Tjugondeåttonde Scenen.

PETER, sedan HELLMAN.

PETER (*pumpar på bälgen*). Fan må arbeta oupp-

börligt. Nu är jag trött. Om mästarn bara arresterades snart igen, så — nå, se der kommer han.

HELLMAN (*i arbetskläder, eftertänkande och allvarsam*). Hvar hålla gesällerna hus?

PETER. De komma snart tillbaka. Man skall väl äta också!?

HELLMAN. Hela dagen ingenting annat än äta, — och dricka och sjunga och stoja. Man kan bli — — men jag skall nog lära er annat, jag.

PETER (*högt, afsides*). Se'n han setat i arrest kan ingen menniska hålla ut med honom!

HELLMAN. Hvad mumlar du der för slag! Vänta du din . . . (*tar honom i hufvudet och lufvar honom*) Du skall vänja dig af med att mumla! — Åh, — jag skulle vilja ruska hela menskligheten på det här viset! (*lufvar honom.*)

PETER. Aj! — (*för sig*) Han har ännu inte förbättrat sig. (*ser ut genom fönstret*) Der gå ett par poliskonstaplar. De hämta honom kanske igen. Så länge mästarn satt i kurrän var han den bästa mästare i verlden. (*börjar arbeta.*)

Tjugondenionde Scenen.

DE FÖRRE. CLARBERG. BÅNG. ERNESTINE (*hon stadnar uppe vid fonden*).

HELLMAN. Hvad behagas? Hvad önska herrarna? Ser jag rätt? — Herr Clarberg och den der — — Jo, just ett par sköna pojkar.

BÅNG (*vred*). Sköna pojkar! Ursäkta, det har ännu aldrig någon menniska sagt om oss.

HELLMAN (*afsides*). Den der lymmel — som chikanerat min dotter inför hela verlden! Bara jag ser honom är jag färdig att krevera af ilskal! Jag måste ge min vrede luft på något vis. På jernet om inte på något annat. (*han slår ursinnigt på städet med en hammare.*)

BÅNG (*hoppas högt upp, förskräckt*). För tusen hakar! Mitt lillfinger! Så när hade jag mist mitt lillfinger!

CLARBERG (*förlägen*). Herr Hellman! — Förlåt att jag kommer hit.

BÅNG. Ni har ju nyss gifvit oss de mest slående bevis på er välvilja.

CLARBERG. Var öfvertygad, herr Hellman, att jag aldrig tvislat på — —

BÅNG. Ack, för ett sådant lappri — att sitta inne lite — det lönar ju inte mödan att tala om. — Hvem är det som inte har setat inne?

CLARBERG. Med ett ord, jag och er Ernestine, — Ernestine och jag — vi ä' på det klara med hvarandra.

BÅNG. Jag tror snarare oklara. Ni vill naturligtvis inte gifta bort er dotter eller ställa till en glädjefest förr än hela historien, som ni är misstänkt för, blifvit klarerad, tills er oskuld är klar och skinande, ty de elaka pratmakarna hålla ännu för säkert att ni är en — en sådan der —

HELLMAN (*som hela tiden arbetat*). Eh tjuvgömmare — säg ut, herre.

BÅNG. Men jag vet inte hvad man har emot tjuvarne? Vi ha alldeles för få tjuvar! Tänk er bara hvad det finns för ett öfverflöd i Sverge att stjäla bort, bara någon gjorde det.

ERNESTINE. Min älskade far!

CLARBERG. Bästa herr Hellman! —

HELLMAN. När jag återfått mitt ärliga namn, så skall ingenting mera stå er i vägen.

Trettionde Scenen.

DE FÖRRE. ISAK. PETER. SMEDSGESÄLLER.

(*Peter kommer främsi in och slår trumhvirflar på en jerngryta. Två smedsgesäller blåsa i stora portnycklar, två andra bära Isak på sina armar o. s. v. Det hela bör bära prägeln af ett improviseradt festlåg.*)

Chör.

Mel.: »Nu lunka vi så småningom.»

Victoria! Victoria!

Högt lefve mästar Hellman, ja!

Hans samvete är rent och klart

Allt blef klareradt snart.

Victoria! Victoria!

Och den som inte tror oss nu,

Den slå vi midt itu!

Hurrah!

ALLA. Hurrah! Hurrah!

ISAK. Hurrah! Äran har varit så god och kommit igen! Det hederliga och rättskaffna namnet är återvunnet! (*alldeles från sig*) Notarien har snappat de 100,000 riksdalerna — min salig far arresterade sig sjelf — ville säga, herr Hellman — tjuften får en offentlig satisfaction — ville säga min salig notarie — nej — min far och Hellman — ack, mitt hufvud, mitt arma hufvud!

HELLMAN. Hvad vill allt detta säga?

ISAK. Allt är upptäckt! Allt är lagdt i dagen! Notarien, den förrymde fången, Smilberg, Renström, min salig far — ack, jag är tokig af bara glädje!

HELLMAN. Jag är således inte mera någon tjuvgömmare! Skratta Peter! vill du skratta! (*ruskar honom ånyo i håret*).

ISAK. Hvarför skockar ni er tillsammans som fåren när åskan går? Tag er Ernestine, herr Clarberg! Och ni, herr Hellman, ni skall ge er svärson ett par aflagda femhundrariksdalers-sedlar, så att han kan få köpa sig ett ap'thek.

HELLMAN. Ernestine, mitt barn! (*Han omfamnar Ernestine och vill sluta Clarberg intill sitt bröst men omfamnar Isak i stället, som står tätt intill honom.*) Der har ni hvarandra, och varen lyckliga!

ERNESTINE (*frigör sig från Isak och skyndar i Clarbergs armar*).

ISAK. För Guds skull — det hade kunnat bli ett blandadt äktenskap.

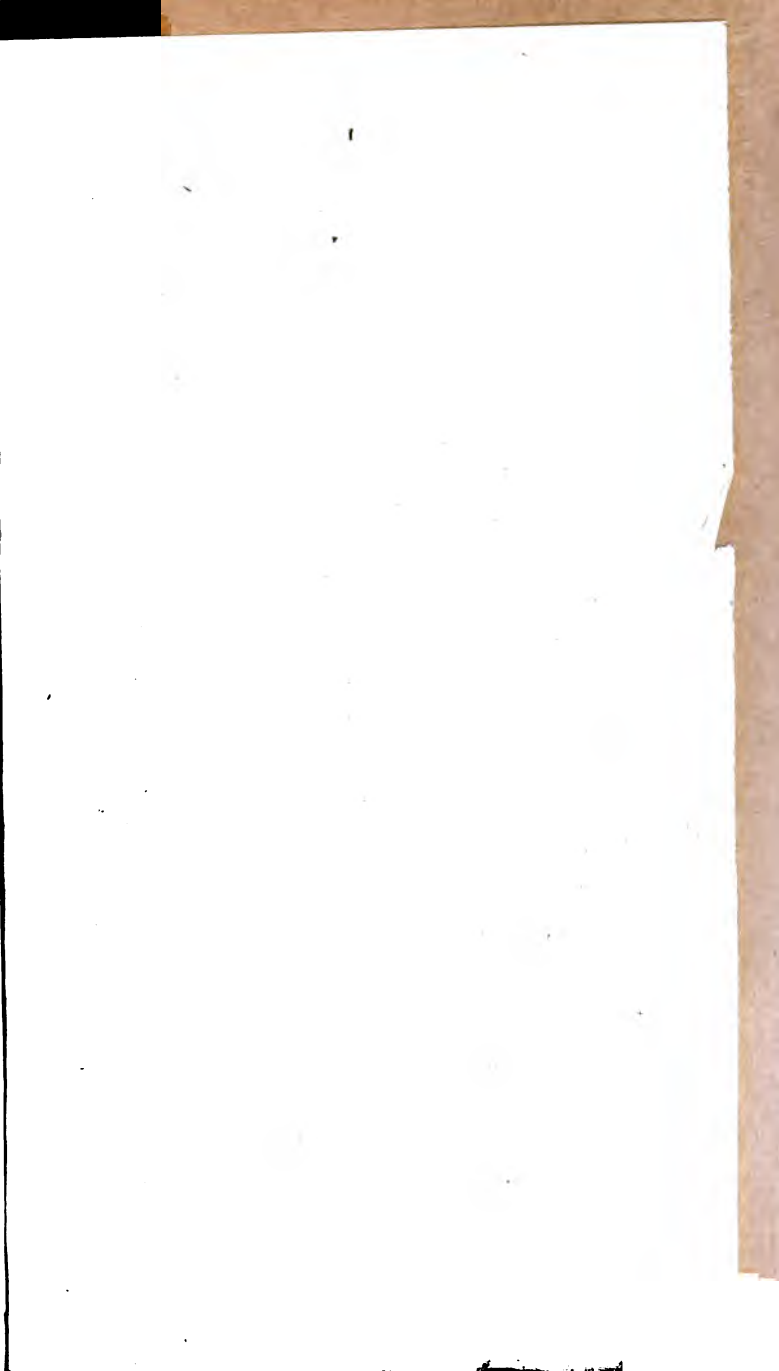
BÄNG. Vapenstillståndet är beslutadt, ni utgören nu verkligen ett par! Men nu börjar trettioåriga kriget! Och allt det här har Isak ställt till, den krabaten. (*klappar Isak på axeln.*) Det måste man ändå säga, Isak, du är en ren människa!

ISAK (*ser på sig*). Nå, det kan vara osagdt. Men det är sant, att jag så länge jag lefver skall vara tacksam emot mina välgörare, herr Hellman och mam-sell Ernestine, och om jag en gång i framtiden skulle komma på den idén att gå öfver till er tro, så skall man kanske säga: Det var ändå inte någon dålig men-niska den der Isak Schnick, så jude han var. Och då-lig är jag inte heller, ty den som har ett godt och fromt hjerta och himmelens Gud till sitt första och bästa, den är en bra människa och man må i så fall heta jude eller christen, det kan komma på ett ut — inför vår herre ä' vi alla lika.

Till Hellman.

(*Samma melodi som till Isaks första kuplett.*)

Nå, hvem törs oss mera kränka?...
 Namn och heder ha' vi kvar.
 Vårt förakt enhvar vi skänka
 Som ännu på axeln drar.
 Skulle man ej tolerera
 Oss derute, som sig bör...
 Få vi verldens dom riskera,
 Men vi rå platt ej därför, —
 Tillstå måste ändå jag:
 Allt beröm har sitt behag —
 Nå!?

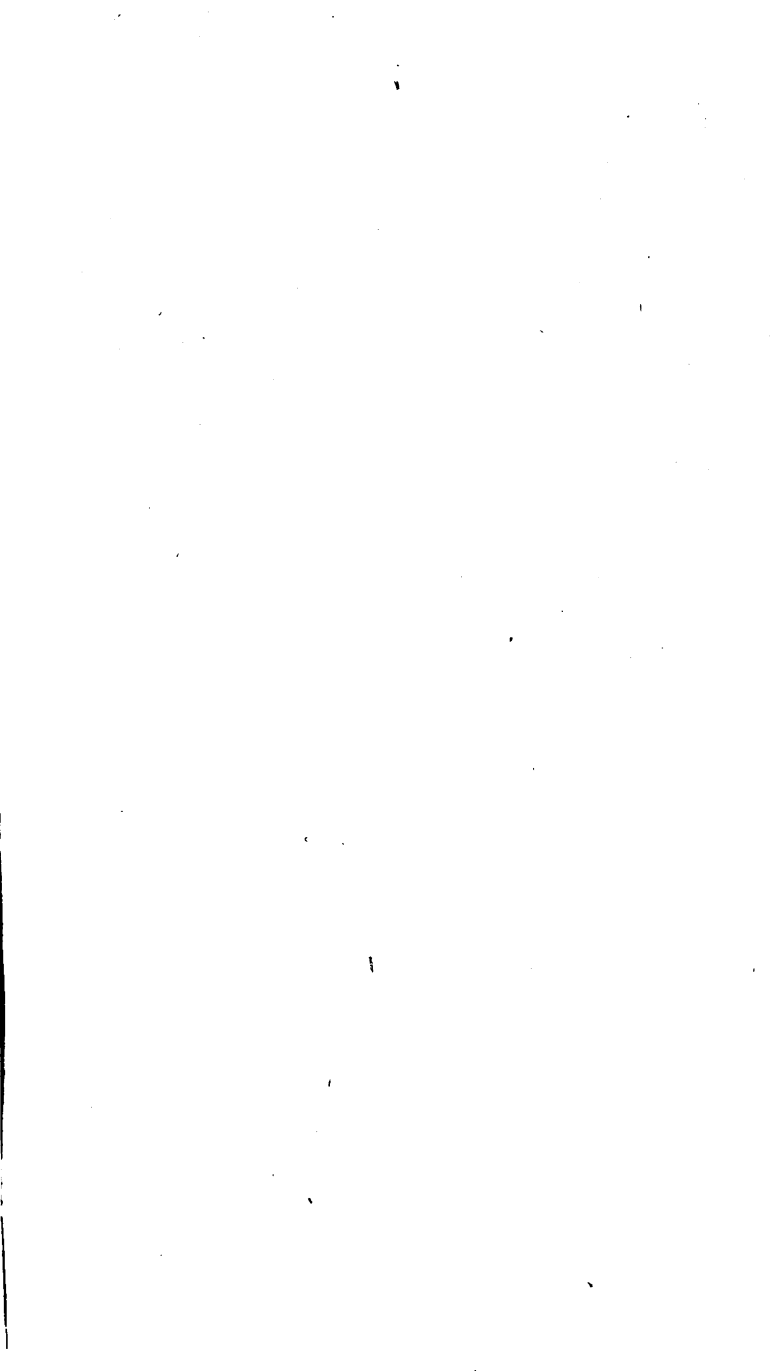

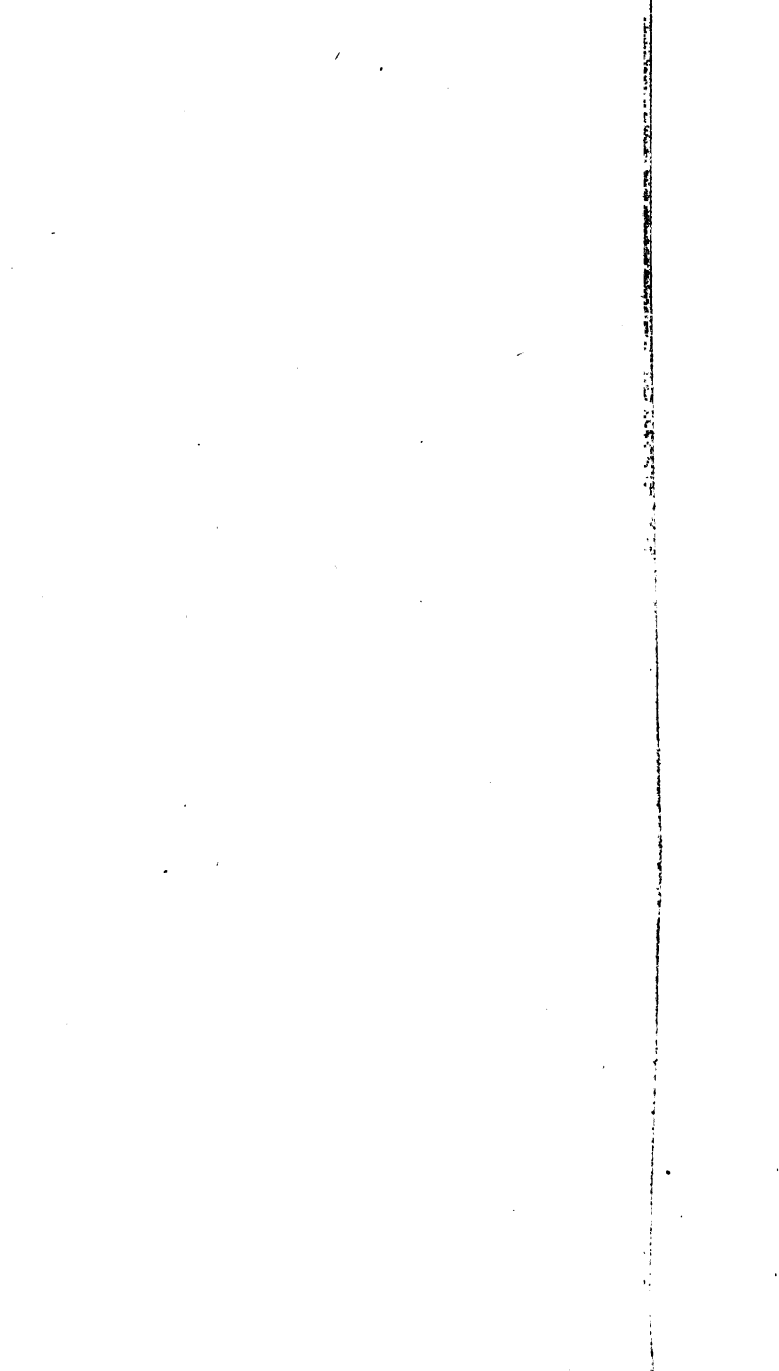
Svenska Teatern.

N:o	Öre.	N:o	Öre.
1. <i>Magister Bläckstaatus.</i> Lustspel.	50.	65. <i>Elffungfrun.</i>	75.
2. <i>Läkaren.</i> Skådespel i 4 akter.	75.	66. <i>Min hustru vill så ha det.</i>	50.
3. <i>En födelsedag på gäldstugan.</i>	50.	67. <i>Den Ondes Besegrare.</i>	75.
4. <i>Rika morbror.</i> Lustspel.	50.	68. <i>En bengalisk tiger.</i>	50.
5. <i>Engelbrekt och hans Dalkarlar.</i>	75.	69. <i>Blitz och Dunder.</i>	50.
6. <i>Stockholm, Westeras och Upsala.</i>	50.	70. <i>Andra Tider, Andra Seder af X.</i>	50.
7. <i>Herr Dardanell och hans upp- tåg på landet.</i>	50.	71. <i>Tre för En, efter Bögh.</i>	50.
8. <i>1846 och 1946.</i>	50.	72. <i>Bark, Park och Stark.</i>	50.
9. <i>Jernbäraren.</i> Skådespel.	50.	73. <i>Det höga C.</i>	50.
10. <i>Hittebarnet.</i> Lustspel.	50.	74. <i>Doktorn och Apothekaren.</i>	50.
11. <i>Positivhatare.</i>	50.	75. <i>"På kärlekens vingar".</i>	50.
12. <i>Jenny eller Angbåtsfärden</i> Samtl. af A. BLANCHE.	35.	76. <i>Majorskans krinolin.</i>	50.
13. <i>Mäster Smith, af J. Jolin.</i>	1: —	77. <i>En kopp thé.</i>	50.
14. <i>Det Otroliga, af K. Kullberg.</i>	50.	78. <i>Han reser för att roa sig.</i>	50.
15. <i>Femhundra riksdaler banko,</i> af M. Cramér.	50.	79. <i>Den sällsynte ynglingen.</i>	25.
16. <i>En half miljon.</i> Lustspel af dens.	50.	80. <i>Allas vår tant.</i>	50.
17. <i>Synamsellerne, af dens.</i>	75.	81. <i>Nyårs-Koniten.</i>	25.
18. <i>Barnhusbarnen, af J. Jolin.</i>	1: 35.	82. <i>Den resande studenten.</i>	50.
19. <i>Bröstkaramellerna, af dens.</i>	50.	83. <i>Den tankspridde.</i>	25.
20. <i>Flickorna på Söder</i>	50.	84. <i>Sanningsvännen.</i>	25.
21. <i>En revolution i månan</i>	50.	85. <i>Calle Glader.</i>	25.
22. <i>Profbladet eller Frihetens lön.</i>	35.	86. <i>En gammal gosse</i>	50.
23. <i>Polkander i Stockholm.</i>	50.	87. <i>En svartsjuk tok</i>	50.
24. <i>Carl XII vid Pultava eller</i> <i>Sista resursen.</i>	50.	88. <i>Ett studentputs.</i>	25.
25. <i>Tidens strid.</i>	50.	89. <i>Mamsell Garibaldi.</i>	25.
26. <i>Polkander och hans fru.</i>	50.	90. <i>Den svaga sidan.</i>	50.
27. <i>Döden Fadder, af Blanche.</i>	50.	91. <i>Ett äfventyr i Humlegården.</i>	50.
28. <i>Komedianterna, af dens.</i>	50.	92. <i>Bror Jonathan.</i>	50.
29. <i>Den politiske kocken, af dens.</i>	50.	93. <i>Riksdagsmannen</i>	25.
30. <i>Flickorna på Norr.</i>	50.	94. <i>Slutbalen.</i>	25.
31. <i>Efter 50 år, af Topelius.</i>	1: 50.	95. <i>På Hasselbacken.</i>	25.
32. <i>Gustaf Adolf och Seaton</i>	75.	96. <i>Frieri och förställning.</i>	50.
33. <i>En nyårsmorgon i Storkyrkotornet</i>	35.	97. <i>Mumbo Gumbo-Gonggong.</i>	50.
34. <i>Lilla Apan. Vådevill.</i>	25.	98. <i>Ung-Hanses dotter.</i>	1: 25.
35. <i>En knalleffekt.</i>	35.	99. <i>Herre! Var så god och etc.</i>	50.
36. <i>Örebro fästning, af J. Jolin.</i>	50.	100. <i>Majkungen.</i>	25.
37. <i>Hin Ondes guffva, af F. Hedberg.</i>	50.	101. <i>Kröningsfesten.</i>	25.
38. <i>Min vän löjtnanten, af dens.</i>	50.	102. <i>När man inte har möbler.</i>	50.
39. <i>När man inte har pengar.</i>	50.	103. <i>Orpheus i underjorden.</i>	50.
40. <i>Också en Profet.</i>	50.	104. <i>Slutbalen N:o 2.</i>	30.
41. <i>Och ändå rör det sig.</i>	35.	105. <i>Annu en gång "Den svaga sidan"</i>	25.
42. <i>Fyra dagar af konung Gustaf</i> <i>III:s regering.</i>	75.	106. <i>Sällhet på flaskor.</i>	25.
43. <i>Tidningsskrifvaren.</i>	75.	107. <i>Carl Sabelträff och hans rivaler.</i>	25.
44. <i>Läsarepresten.</i>	75.	108. <i>Trollflaskan.</i>	50.
45. <i>Längtan efter äfventyr.</i>	75.	109. <i>Frun af stånd och frun i ståndet.</i>	75.
46. <i>En midsommar natt i Dalarne.</i>	50.	110. <i>Malns korgar, af A. Säfström.</i>	25.
47. <i>En natt i Falkenberg.</i>	50.	111. <i>Sven och hiten Anna.</i>	50.
48. <i>En god uppfostran.</i>	50.	112. <i>Aldrig för sent.</i>	75.
49. <i>Aprilnarrit.</i>	50.	113. <i>Twå unga löjtnanter.</i>	25.
50. <i>För sent!</i>	50.	114. <i>Inte en smula jalouz.</i>	25.
51. <i>I Bohuslänska skärgården.</i>	50.	115. <i>Ulla skall på bal.</i>	25.
52. <i>Kusinen eller Studentäfventyret.</i>	50.	116. <i>Giftbägaren.</i>	75.
53. <i>Blekingsticken.</i>	50.	117. <i>Till tings! Till tings!</i>	50.
54. <i>Tiggartickan.</i>	50.	118. <i>Jag ber tusen gånger om förlåtelse.</i>	50.
55. <i>Den grå paledån.</i>	50.		
56. <i>Lefve fästningen!</i>	50.		
57. <i>Nyårsnatten på Mosebacke.</i>	50.		
58. <i>Valborgsmessa-aftonen.</i>	75.		
59. <i>En Hufvudpassion.</i>	50.		
60. <i>Huru tiden förändrar</i>	50.		
61. <i>Mitt andra Jag, af Säfström.</i>	50.		
62. <i>"På Gröna Lund".</i>	75.		
63. <i>Hyresgäst och Husegare.</i>	50.		
64. <i>Tomtegubbarna, af Hedberg.</i>	35.		

Särskildt utgifne äro:

<i>Sommaräfventyr på Djurgården.</i>	35.
<i>Homöpatisk kur.</i>	35.
<i>Min lyckliga stjärna, af Scribe.</i>	50.
<i>Maskeraden i vindskammaren.</i>	50.
<i>Studenten och hans älskarinna.</i>	35.
<i>Amuletten eller Ett paradys på vinden.</i>	35.
<i>Lilla Bertha.</i>	50.
<i>Min hustrus andre man.</i>	50.
<i>Malns bröllop, af Säfström.</i>	35.
<i>Rosen på Kungsholmen.</i>	35.
<i>Dottersonen.</i>	50.
<i>Grannarne, af Blanche.</i>	35.
<i>Nipperboden, af Säfström.</i>	35.

**GAYLAMOUNT
PAMPHLET BINDER**

Manufactured by
GAYLORD BROS. Inc.
Syracuse, N. Y.
Stockton, Calif.

